

૩૪૬૬

અંગ્રેજી ભાષાંતરપાઠશાળા.

ભાગ બીજો.

—:૦:—

કીંમત ૪ આના.

3856

The Department of Public Instruction, Bombay.

ENGLISH EXERCISES,
PART II.

BY

REV. T. L. WELLS, B. A.

FIFTH EDITION.

SANCTIONED FOR
STANDARD III OF ANGLO-GUJARATI SCHOOLS.

અંગ્રેજી ભાષાંતરપાઠમાળા,

ભાગ બીજો.

બનાવનાર

રેવરન્ડ ટી. એલ. વેલ્સ, બી. એ.

આવૃત્તિ પાંચમી—૮૦૦૦ પ્રતો.

અંગ્લોગુજરાતી નિશાળોના ત્રીજા ધોરણને માટે આ પુસ્તક

મંજૂર કરેલું છે.

Bombay;

GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPOT.

1888.

All rights including those of making a Key and translation are reserved.

Price 1 Annas.

Registered under the Government of India's Act XXV. of 1867.

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આક્ટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરેલું છે.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

Though this book forms the second part of the Pathmala series of school books, it was the first to be written, and was consequently as a first attempt characterized by many imperfections. In this second edition it has been sought to remove these; and as from the time the book was originally prepared till the present, valuable experience was being acquired and additional material collected, the author flatters himself that teachers will find this edition a much more complete work and more worthy of their favourable appreciation.

. The improvements that have been made are as follows: (1) The elimination of rare words. (2) The removal of awkward and unidiomatic sentences. (3) The remodelling of certain lessons. (4) The introduction into old exercises of new sentences containing words and thoughts familiar to the class of pupils for whom the work is intended. (5) The insertion of new lessons and exercises. (6) The addition of a glossary.

Extract from the Preface to the First Edition.

It is intended that the pupils should write these exercises out in exercise books, and no teacher should be content with an oral translation. The rules, observations, and examples which compose the lessons (પ્રશ્નોત્તર) should be carefully explained by the teacher and thoroughly understood by the pupil at the time of appointing a task, and before any attempt be made at writing out. I should also advise that exercises which have required much correction be re-written. The meanings prefixed to the exercises should be committed to memory.

T. L. WELLS.

Surat 1874.

સાં ક જિ થું.

બોધપાઠ.	વિષય.	પાંડક.
૧.	An નો ઉપયોગ	૧
૨.	One તથા An માં ફેર	૬
૩.	The નો ઉપયોગ	૯
૪.	એજન	૧૧
૫.	એજન	૧૭
૬.	નામનું અનેકવચન રૂપ	૨૧
૭.	નામના અનેકવચનનાં અનિયમિત રૂપ.....	૨૪
૮.	જે નામોને અનેકવચનનાં એ રૂપો છે તે વિષે	૨૬
૯.	નામની વિભક્તિઓ	૨૮
૧૦.	The Double Genitive.....	૩૨
૧૧.	નામની જાતિ	૩૫
૧૨.	પુરૂષવાચક સર્વનામ	૩૮
૧૩.	That of, Those of	૪૨
૧૪.	પરચૂરણ સર્વનામ, ભાગ ૧.....	૪૭
૧૫.	પરચૂરણ સર્વનામ, ભાગ ૨	૫૨
૧૬.	So તથા Such વિષે	૫૬
૧૭.	એ, જે, તે, કે, ઉપરથી જે વિશેષણ તથા ક્રિયાવિશેષણ સાધિત થયેલાં છે તે વિષે	૬૨
૧૮.	સાહેબ એ શબ્દનો તરજીમો.....	૬૪
૧૯.	વિશેષણની તુલનાનાં રૂપ	૬૮
૨૦.	Like, Nigh, Near તથા Worth એઓ વિષે.....	૭૫
૨૧.	Very તથા Much વિષે.....	૭૮
૨૨.	Enough વિષે.....	૮૧
૨૩.	'Too વિષે	૮૫

બોધપાઠ.	વિષય.	પાંડક.
૨૪.	No તથા Not વિષે	૮૯
૨૫.	વાક્યયોગી That ક્યારે ન વાપરવો.....	૯૩
૨૬.	At, In, Into, To એ નામયોગી વિષે.....	૯૬
૨૭.	From, By તથા With એ વિષે.....	૧૦૧
૨૮.	On, Over, Above ઇત્યાદિ વિષે	૧૦૩
૨૯.	Ago, Since, Till તથા Until એઓ વિષે.....	૧૦૫
૩૦.	ક્રિયાપદ ભાગ ૧ મૂળભેદે નિશ્ચયાર્થનાં ૩૫. ભાગ ૧	૧૦૯
૩૧.	ક્રિયાપદ. ભાગ. ૨. એજન ,, ભાગ ૨	૧૧૪
૩૨.	To walk ક્રિયાપદનાં ૩૫ખ્યાનનું કોષ્ટક	૧૧૬
૩૩.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૪. સહ્યભેદે નિશ્ચયાર્થનાં ૩૫.....	૧૧૮
૩૪.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૫. સહ્યભેદ તથા શક્યભેદ	૧૨૩
	કોષ	૧૨૯

ઓધપાઠ ૧.

AN અથવા A નો ઉપયોગ.—ભાગ ૧.

THE USE OF THE ARTICLE AN.

૧) An નો અર્થ એક કે એકાદું છે, પણ ગૂજરાતીમાં એક ન હોય એવે ઘણે પ્રસંગે અંગ્રેજીમાં an ઓલાય છે, જેમકે, ગધેડા કરતાં બળદ મોટો છે. An ox is larger than an ass; તે અંગ્રેજ છે. He is an Englishman.

૨) નિયમ.—(અ) વિશેષ નામો, જેમકે, Gopal, Henry, Asia.*

(આ) અનેકવચન થતું ન હોય એવાં નામ, જેમકે, Gold, ink, wheat.

(ઈ) ભાવવાચક નામો, જેમકે, Pride, guilt, faith.*

(ઉ) અનેકવચનમાં હોય તેવાં નામ, જેમકે, Books, kings, hills.

એ ચાર જાતનાં નામની પૂર્વે an લાગતો નથી; પણ એ સિવાય બધા પદાર્થ કે પ્રાણીનાં નામ આગળ એકવચનમાં an લગાડવો જોઈએ.

૩) સૂચના.—ગૂજરાતીમાં નામની પૂર્વે “એક” લગાડવાથી છેક ઝાટું ન દેખાય તો અંગ્રેજીમાં an જોઈએજ; નહિતો an ન જોઈએ; જેમકે, મારી પાસે એક સોનું છે એમ ન કહેવાય, માટે અંગ્રેજીમાં I

* A Demosthenes, a Nero એવું કહેવાય છે ખરું. એનો અર્થ એવા થાય છે કે ડામ-સ્થનેસ જેવો સુભાષક, નીશો જેવો નિર્દય, પણ એવે પ્રસંગે એ નામ વિશેષ નહિ પણ સામાન્ય જણાવે. ભાવવાચક નામનો એક દાખલો બતાવવો હોય તો an આવે, જેમકે, His was a faith that astonished every one, તેનું આક્રીન એવું હતું કે તેથી બધા દીંગ થઈ જતા

I have gold બરાબર છે. મારી પાસે ઘોડો છે એવું કહેવામાં આવે છે, પણ મારી પાસે એક ઘોડો છે એવું પણ કહીશકાય અરે, માટે અંગ્રેજીમાં I have a horse એમજ લખવું જોઈએ.

૪) વ્યંજન ઉચ્ચાર આગળ an નો n બિડી જાય છે, જેમકે A book, A house (An book, An house નહિ).

૫)

અભ્યાસપાઠ ૧.

સૂરતનો of Surat	ચકલી a hen-sparrow
રહેવાશી an inhabitant	ચોખા rice
વાડી a garden	દાણો a grain
બનાવવું to make	દાળ pulse
વિશેષ નામ a proper noun	લાવવું to bring
સૂતાર a carpenter, a joiner	જૂઠું (નામ) a lie
બેસ a buffalo	ગાતાંશીખવવું to teach to sing
વિદ્યાર્થી a scholar, a pupil,	ગીત a song
a student	વરસાદનું about the rain
અપ્પ a penknife	પટેલ a farmer, a patel
અશ્વો a razor	બંદીખાનું a prison
સૂડી clippers, nut-crackers	પકીરહેવું to remain confined
મજાનું fine, nice	ઠીક proper, nice
કેવું what	ગાંધી a druggist, a grocer
ચકલો a cock-sparrow	દુકાન a shop

છોકરાએ નીચલાં વાક્યનો તરજુમો લખવો—

૧ હું ગૂજરાતનો છું. ૨. તે સૂરતનો રહેવાશી છે. ૩. તે વાડી બનાવે છે. ૪. ગોપાળ (એ)* વિશેષ નામ છે. ૫. કુતરાને ચાર પગ હોય છે (has). ૬. તમે બ્રાહ્મણ છો કે રજપૂત? ૭. આ માણસ સૂતાર છે. ૮. આ માણસો સૂતાર હતા. ૯. મને ચોપડી આપો. ૧૦. ગાય કરતાં

* ચંદાકાર કેંસમાં જે શબ્દ આવે છે તેના તરજુમો ન કરવો.

ભેંસ વડું દૂધ દેછે. ૧૧. અમેજીઅમદાવાદની હાઈ સ્કૂલના વિદ્યાર્થી ૫ છીએ. ૧૨. આ ચપ્પુ છે કે અસ્ખો? ૧૩. તે સૂડીનો કકડો છે. ૧૪. તમારા ગામમાં નિશાજ છે? ૧૫. સૂરત ગામ છે કે શહેર છે? ૧૬. મારા ઘર પછવાડે ફ્લો છે. ૧૭. આ કેવી મજની ચોપડી છે! ૧૮. એક હતો ચકલો. ૧૯. અને એક હતી ચકલી. ૨૦. ચકલો (ખંડક ૧૫ જુઓ) લાવ્યો ચોખ્ખો દાણો ને ચકલી લાવી દાળનો દાણો. ૨૧. ચકલો જૂઠું ૧૦ બોલ્યો. ૨૨. આવા છોકરાં હું તમને વરસાદનું ગીત ગાતાં શીખવું. ૨૩. એક પટેલને ત્યાં ગાય હતી. ૨૪ બંદીખાને પડી રહેવું ઠીક નથી. ૨૫. આજે હું મારા મામા સાથે ગાંધીની દુકાને ગયો હતો. ૨૬. કાશી બોલી ચાલો હું મહેતાજી થાઉં (=યર્થશ). ૧૪

છોકરાએ આ વાક્ય સુધારીને લખ્યાં—

1. Give me pen. 2. I want slate. 3. Have you. pens? 4. This is pen. 5. That by you is an ink 6. We are scholars. 7. You are scholar. 8. Take copy from her. 9. He is Englishman. 10. He stood on chair. 11. An desk is not level but table is. 12. Do you like a books? 13. This here is picture of horse. 14. I keep an knife to mend an pens. 15. My father's is stone-house.

બોધપાઠ ૨.

-AN અથવા A નો ઉપયોગ.—ભાગ ૨.

ONE તથા AN માં ફેર.

THE USE OF AN—continued.

THE DIFFERENCE BETWEEN ONE AND AN.

- ૬) એકનો તરજીમો કોઈ વેળા one અને કોઈ વખતે an થાયછે.
- ૭) નિયમ—જ્યારે ગણતરીની વાત આવેછે, ત્યારે એકનો તરજીમો one થાયછે, જેમકે, મને એક (=એ નહિ) ચોપડી આપો Give me

one book. સંખ્યા ન બતાવવી હોય તેો એકનો તરજુમો an થાયછે, જેમકે, એક છોકરો (=છોડી નહિ) મને રસ્તે મળ્યો I met a boy on the road.

૮)

અન્યાસપાઠ ૨.

કૂવા a well	હીરકોરી ઘોલી a loin cloth
દેડકું a frog	with a silk border.
તળાવ a pond	હલખી પાધડી a cheap turban
સિપાઈ a soldier, a police-	લેવું to buy
man.	અપાવવું to got
ખેડવું to plough, to till, to	બરણી a jar
cultivate.	મૂઠો ભરીને a handful
લૂગડું cloth, dress, a gar-	કાઢવું to take out
ment.	એકજ but one, only one
ધરણું an ornament	બિચારો a poor man
પેદા કરેલું પ્રાણી a creature	વેઢો a joint
ઊભું થવું to stand up	અંગૂઠો a thumb
ઊભું હોવું to be standing	પૂંછડી a tail
કરીને called	ધાલવું to put

૧. કૂવામાં દેડકું છે. ૨. તળાવમાં પાણી છે. ૩. આ સોનું છે. ૪. એક સિપાઈ મને બજારમાં મળ્યો. ૫. એક છોકરાએ એમ કહ્યું. ૬. એકજ માણસનું ખેતર ખેડવું છે. ૭. આ લૂગડું બાયડીનું છે. ૮. આ બધાં (એ) એકજ બાઈડીનાં ધરણાં છે. ૯. માણસ ઈશ્વરનું પેદા કરેલું પપ્રાણી છે. ૧૦. એક છોકરો ઊભો થયો. ૧૧. એકજ છોકરો ઊભો થયો. ૧૨. તે રસ્તે ઊભો હતો. ૧૩. તે ખુરશી પર બેઠો. ૧૪. એક માત્રી કરીને છોકરો હતો. ૧૫. તારે માટે હું એક હીરકોરી ઘોલી લખશ અને તને એક હલખી પાધડી અપાવીશ. ૧૬. એક નાની છોડી હતી તે (wlio) રોજ નિશાળે બેઠા (=જતી). ૧૭. એક છોકરો બરણીમાં હાથ ધાલી ૧૦ (=ધાલ્યો અને) મૂઠો ભરીને બોર કાઢતો હતો. ૧૮. ઈશ્વર એકજ છે. ૧૯

આ બિચારાને એકજ હાથ છે. ૨૦. અંગૂઠાને એક પેઢો છે, પણ આંગળીઓને બે છે. ૨૧. ગાયને ચાર પગ અને એક પૂંછડી હોય છે. ૧૨

ભૂલ કાઢવી (અધ્યાં વાક્યોમાં ભૂલ નથી) —

1. Have you an gold on your turban? 2. I have an gold ring. 3. This is good knife, it makes pens well. 4. In my school there is but a teacher. 5. You have two ears but a tongue. 6. Here are an oats for horse. 7. Can you grind a wheat? 8. I like to read books. 9. Here are an horse and ass. 10. Have you ever seen one elephant? 11. I once saw an whale.

બોધપાઠ ૩.

THE નો ઉપયોગ.

THE USE OF THE ARTICLE THE.

૯) The નો અર્થ “પેલો” કે “તે” ના જેવો છે, પણ “પેલો” તથા “તે” થી જોડતું નક્કીપણું જણાય છે તેટલું the થી નથી જણાતું માટે “તે” કે “પેલો” ગૂજરાતીમાં નથી આવતો એવી ઘણી વખતે the આવે છે, જેમકે આ મહેતાજીની ખુરશી છે This is the teacher's chair.

૧૦) નિયમ—કોઈ મુકરર પ્રાણી કે પદાર્થ જણાવવો હોય તો The વાપરવો, જેમકે, The Surat High School, The river at Broach.

૧૧) વિશેષ કે ભાવવાચક નામ આગળ an ન જોઈએ; તેમ એવાં નામ આગળ the પણ ન જોઈએ; * પરંતુ એ સિવાયનાં નામ

* પણ નામ પછવાડે of હોય તો the આગળ આવે, જેમકે The love of money.

એટલે પ્રાણી કે પદાર્થસૂચક નામ આવે અને કોઈ મુકરર પ્રાણી કે પદાર્થની વાત થતી હોય તો અંગ્રેજીમાં તે નામની પૂર્વે the જોઈએ.

૧૨) મૂચના—સામાન્ય નામનો તરજુમો કરતાં વિચાર કરવો કે તેની પૂર્વે “જે” વિશેષણ લગાડાય કે નહિ. જે લગાડાય તો તે ઢેકાણે અંગ્રેજીમાં the જોઈએ, જેમકે, અમદાવાદમાં જે ભદ્ર The Bhadra in Ahmedabad. કાલે જે માણસ આવ્યાં The men who came yesterday. મેજપરની ચોપડી (જે મેજ કોટડીમાં છે તે મેજપર જે ચોપડી માટે અંગ્રેજીમાં મેજ અને ચોપડી એ બંને આગળ the જોઈએ). The book on the table.

૧૩)

અભ્યાસપાઠ ૩.

મહારાણી queen	પડવું to fall
ધંધો a trade, an occupation	પડી છે has fallen
ભણવું to learn	પલળવું to become wet
પરીક્ષા લેવી to examine	સૂકવવું to dry
જગત્ the world	નિશાનમાં ભણવું to attend
પેદા કરનાર a creator, the Creator	school
પૂઠું a cover	આગળ at

૧. ગોપાળ સારો છોકરો છે. ૨. ઇંગ્લાંડનાં મહારાણી (સાહેબ) તમે જોયાં? ૩. મુંબઈના ગવર્નર (સાહેબ) મેં જોયાછે. ૪. અમદાવાદની હાઈ સ્કૂલમાં તમે ભણો છો? ૫. હું સૂતારનો ધંધો શીખું છું. ૬. રાજાએ નિશાનની પરીક્ષા લીધી. ૭. આ તો મહેતાજી છે, પણ છોકરા કયાં છે? ૮. તેઓ વાડીમાં છે. ૯. તમારી ચોપડી મેજપર છે કે પેટીમાં છે? ૧૦. મેં (તો) પઠાવાળાને ચોપડીઓ આપી છે. ૧૧. પઠાવાળાનું નામ શું છે? ૧૨. ઇશ્વર જગત્નો પેદા કરનાર છે. ૧૩ તેનું * નામ લક્ષ્મણ છે. ૧૪. દોડ, દોડ, ચોપડી પાણીમાં પડી છે. ૧૫. ચોપડીનું પૂઠું પાણીમાં પલળી ગયું. ૧૬. તેને દેવતા આગળ સૂકવો.

* નામ સાથે કોઈપણ નક્કી કરનાર શબ્દ (જેમકે, એ, તે, તેનો this, that, his,) આવે તો તે શબ્દથી the નું કામ થયું માટે the લખવા ન જોઈએ.

ભૂલ કાઢવી (અધાં વાક્યોમાં ભૂલ છે એવું નથી) —

1. River at Ahmedabad is deep in month of August. 2. Where is boat? 3. I saw boat on bank. 4. I live in Bombay. 5. I am the inhabitant of Nariad. 6. Did you pass matriculation examination? 7. I was in candidate class for two years but unfortunately failed at entrance examination. 8. Reach me Third Book. 9. I found book which you lost, where is inkstand? 10. Inkstand is on desk. 11. The piety is better than riches. 12. Boys learn. 13. Boy learns. 14. Boys of my class are reading second book.

૧૪)

અભ્યાસપાઠ ૪.

કાચ a pane of glass, a pane	જાણતો હશે likely knows
ભાંગવું, તોડવું, ફોડવું to break	ઉપર, પર on, upon
લાકડી a stick	પરથી off
ભાઈ સાહેબ sir	ઊતરવું to come down
બેસી ગયો sat down	રસ્તામાં પડ્યું છે is lying on
છોકરામાંનો કોઈ some one of	the road
the boys	માંહેથી from within
કાચને લાકડી મારવી to throw	કીમત price
a stick at a pane of glass;	કીમત આપવી to pay the
to strike a pane of glass	price; to pay for
with a stick	ફલમ ધડવી to mend a pen
વાર well	કંઈ નહિ nothing
પડવું to fall, to be lying	તેથી therefore
આ જગજીવન this Jagjiwan	

૧. કાચ કોણે ભાંગ્યો? ૨. છોકરાએ લાકડી નાંખી અને એક કાચ ભાંગ્યો. ૩. છોકરાને લાકડી નાંખતાં કોણે જોયો? ૪. ભાઈ સાહેબ, હું

(તો) ચોપડી વાંચતો હતો, પણ આ જગજીવન મેજ ઉપર બેઠો હતો તે જાણતો હશે. ૫. જગજીવન મેજઉપરથી ઊતર, તે તે લાકડી જોઈ હતી? ૫ છોકરામાંના કોઈએ કાચને લાકડી મારી. ૬. સાહેબ, હું કલમ ધડતો હતો તેથી તે વિષે હું કંઈ જાણતો નથી. ૭. વાર, છોકરાઓ, કાચના કકડા રસ્તામાં પડ્યા છે માટે માંહેથી કોઈએ કાચ ફેડ્યો છે; તેથી કાચની ૮ કીમત તમારે આપવી.

ભૂલ કાઢવી—

1. When pane broke I was sitting on form reading one book. 2. This is boy who broke pane. 3. Judge with the impartiality. 4. These are rupees you asked for. 5. Put rupees in bag. 6 Do not speak of rupees in class. 7. I have prepared lessons and am working one sum in arithmetic. 8. In Post Office there is one vacancy, will you apply for situation? 9. I must ask Mr. N. for the letter of introduction, and then I shall apply for place.

બોધપાઠ ૪.

THE નો ઉપયોગ.—ભાગ ૨.

THE USE OF THE—*Continued.*

૧૫) વાત કરતાં જે જે સામાન્ય નામ ફરીથી આવે તેને The લગાડવો જોઈએ.

૧૬)

અભ્યાસપાઠ ૫.

ભરવાડ a shepherd
ખરાબ bad
લાત (નામ) a kick
લાત મારવી to kick

છોકરો a boy, a son
વટમાર્ગ a traveller
રસ્તે along the road
પણ but

પાસે* by, beside, near
પોતે himself
રાખીને kept and
આપવું to give, to give
away
કહ્યું told
પાડું a young buffalo
જતન કરવું to take care of
ધેલું stupid, foolish
જડી obstinate
માનવું to heed
દોર cattle
ઊંઘી જવું to go asleep

વાડે a yard, an enclosure
છાનુંમાનું સરકી જવું to steal
away
વગડે the fields, the coun-
try, a Jungle
મળવું to meet, to fall in with
ઝાલીને caught and
જડ obstinacy
તેની ભૂલ છે it is wrong of
him
દયા આવવી to be sorry for,
to pity
બિચારું poor

૧. એક ભરવાડ હતો. ૨. તેની પાસે ગાયો તથા ભેંસો હતી (had).
૩. ગાયો સારી હતી અને ભેંસો ખરાબ હતી. ૪. પણ એક ગાય ખરાબ
હતી, અને એક ભેંસ સારી હતી. ૫. તે ગાય અને તે ભેંસ એક ઘરની
પાસે ઊભી હતી. ૬. ખરાબ ગાયે સારી ભેંસને લાત મારી ૭. ભરવા-
ડનો એક છોકરો પાસે હતો. ૮. તે છોકરાએ ભરવાડને તે કહ્યું. ૯. એક ૫
પટેમાર્થું તે રસ્તે જતો હતો. ૧૦. તે પટેમાર્થુંને પણ છોકરાએ તે કહ્યું. ૧૧.
ભરવાડે પોતે ભેંસ રાખીને ગાય પટેમાર્થુંને આપી. ૧૨. પીછે ચોપડીમાં
પાડાની વાત છે તે સારી વાત છે. ૧૩. પટેલને ત્યાં ઘણાં દોર હતાં, તે
તેમનું બહુ જતન કરતો હતો. ૧૪. પાડું ઘણું ધેલું અને જડી હતું. ૧૫.
તેણે ડાહી ગમ્યની શીખામણ મानी નહિ. ૧૬. અને જ્યારે બધાં ૧૦
દોર ઊંઘી ગયાં (ત્યારે) પાડામાંથી છાનુંમાનું સરકી ગયું. ૧૭. પછી
વગડામાં તેને એક વાઘ મળ્યો. ૧૮. વાઘે તેને ઝાલીને મારી
નાંખ્યું. ૧૯. પાડાએ પોતાની જકને લીધે આટલું ખર્યું. ૨૦. ગાયની

* Beside નામચોખી છે તેની સાથે નામ જોઈએ, જેમકે, He stood beside the river. By અને Near વખતે નામચોખી જવા અને વખતે કેટલાંસૂચક દ્વિયાવિશેષણ જવા વપરાય, જેમકે He was near He stood by while I wrote. The book is by you near the desk. (He stood beside while I wrote ન કહેવાય.)

શીખામણ કેમ નહિ માની? ૨૧. એમાં નેની મોટી ભૂલ હતી, તોપણ ૧૫ બિચારા પાડાની મને દયા આવેછે.

ભૂલ કાઢવી.—

1. There was cow and there was buffalo. 2. Cow had two calves, but buffalo had a calf only. 3 The cow's calves and buffalo's calf used to watch them; when calves of cow hurt one calf of the buffalo then servant would take the stick and hit them one blow. 4. One day master told servant to bring rope from a stable and tie calves with the rope and not beat them with stick.

બોધપાઠ ૫.

THE નો ઉપયોગ.—ભાગ ૩.

THE USE OF THE—*continued*.

૧૭) અંગ્રેજીમાં વિશેષ્ય વગરના વિશેષણ આગળ પણ The આવેછે. એવી રીતે વિશેષણ આગળ The આવ્યાથી ભાવવાચક નામ અને વર્ગસૂચક નામ થાયછે, જેમકે, Idolatry is the worship of the visible મૂર્તિપૂજા એ દેખાતાની ભક્તિ છે. The poor think the rich happy ગરીબ * પૈસાદારને સુખી જાણેછે.

૧૮) વળી એકવચનમાં નામ આગળ the આવે તો વર્ગસૂચક નામ થાયછે, જેમકે The horse is stronger than the ox બળદથી ઘોડો જોરાવર છે.

* વિશેષ્ય વગર વિશેષણ એ રીતે આવેછે ત્યારે તેનો તરજુમા એ રીતે થાય—વિશેષણ આગળ The લગાડયાથી, જેમકે the poor, the rich; અથવા વિશેષણ પછી-વાડે people લગાડયાથી, જેમકે poor people, rich people, પણ યાદ રાખવું એઈએ કે The હોય તે people ન જોઈએ અને people હોય તે The ન જોઈએ.

૧૯) Man, woman આ બે નામ વર્ગસૂચક છેજ માટે વર્ગ જણાવાસાર તેમની પૂર્વે The ન જોઈએ, જેમકે Man is superior to the elephant હાથીથી માણસ મેજ છે.

૨૦)

અભ્યાસપાઠ ૬૦

બર્કે Burke (વિશેષનામ)	ઊંટ a camel
રચવું to compose, to write	પ્રાણી an animal, a being
અહાવું to love, like	ભાગ થવા to consist of ; ઘોળો
ધિકારવું to hate	ભાગ the white ; ડોળો the
તજવું, આપા રહેવું to forsake,	pupil
renounce	નબળું weak
ભૂંડું, દુષ્ટ wicked	લાચાર destitute
ધણા many, several	મદદ કરવી to help
સંખ્યા વધારે થવી to outnumber	ઉદ્યોગી industrious, ener-
દયા mercy	getic
દયાળુ merciful, kind	પાર પડવું to succeed
દયા રાખવી to be kind to	અહેંં deaf [write
લાલી red (noun); તંદુરસ્તી	વાંચતાં લખતાં to read and
health; થવું to be caused by	વાતકરવી to talk, to converse
ગરીબ poor, humble	તુકસાન કરવું to injure
અદેખાઈ કરવી to envy	અનીતિવાન immoral
વહેલું મોટું sooner or later	ઉદાર liberal, charitable

૧. બર્કે મુંદરપણા વિષે એક પુસ્તક રચ્યું છે. ૨. સામાને (=સાચી વાતને) આહો અને ખોટાને ધિક્કારો. ૩. દુષ્ટ (માણસો) થી આધાર રહો. ૪. અમેરિકાના ધણા ભાગમાં કાળા (લોકો)ની સંખ્યા ગોરા કરતાં વધારે છે. ૫. ગરીબ ઉપર દયા રાખવી જોઈએ (We should—). ૬. તેના ગાલપરની લાલી તંદુરસ્તીથી થએલી છે. ૭. ગરીબ પૈસાવાળાની પ અદેખાઈ કરે છે; પણ ધણી વેળાએ પૈસાવાળા કરતાં ગરીબ સુખી હોય છે. ૮. ઘોડા કરતાં ઊંટ મોટું જાનવર છે. ૯. ઘોડાની પૂંછડી

કરતાં ઊંટની પૂંછડી ટૂંકી હોયછે. ૧૦. માણસ ધોડા કરતાં મોટું પ્રાણી નથી. ૧૧. આંખના બે ભાગ હોયછે, જે ધોળો ભાગ છે તે અને ૧૦ ડોળો. ૧૨. ઇંગ્લાંડમાં આંધળાને સારૂ નિશાળો છે. ૧૩. લાચારને મદદ કરવી જોઈએ. ૧૪. ઉદ્યોગી (માણસ) ધણુંકરીને પાર પડેછે. ૧૫. આંધળા અને બહેરાને પણ વાંચતાં લખતાં શીખવેછે, મૂગાને તેઓની આંગળીઓ વડે વાત કરતાં શીખવેછે (use the passive voice). ૧૬. ભૂંડા (લોક) વહેલા મોડા શિક્ષા પામેછે (use the passive). ૧૭. અનોતિવાન પોતાને જુકસાન કરેછે. ૧૮. ખેડા, તું ભૂંડા સાથે જઈશ મા. ૧૯. આ છોકરો સારો છે. તે માંદાં અને ગરીબ પર દયા રાખેછે. ૨૦. ઉદારના ઘર આગળ ગરીબ (લોક) ભીખ ૧૮ માગેછે. ૨૧. ભેંસ મોટું જખઈ જનાવર છે.

બાધપાઠ ૬.

નામનું અનેકવચન રૂપ.

THE PLURAL OF NOUNS.

૨૧) ગુજરાતીમાં ઘણાંક નામને ઓ પ્રત્યય લગાડયાથી અનેક-વણાનો અર્થ દર્શાવાયછે. અંગ્રેજીમાં અનેકવચનની નિશાની s છે. પણ s ઉમેર્યા સિવાય ખીજી રીતે પણ અનેકવચન થાયછે.

૨૨) નિયમ—(અ) એકવચનમાં નામ હોય તો તેને s ઉમેરે તેનું અનેકવચન થાયછે, જેમકે map, maps; cap, caps.

(આ) એકવચનમાં નામના અંત્યાક્ષર ss, sh, ch (ચ), x અથવા o હોય તો es ઉમેરવો જોઈએ, જેમકે kiss, kisses; fish, fishes; coach, coaches; box, boxes; buffalo, buffaloes.

(ઈ) નામનો અંત્યાક્ષર f કે fe હોય તો તેનો ves કરવો, જેમકે loaf, loaves; life, lives. પણ dwarf, scarf, wharf, brief, chief, grief, handkerchief, gulf, turf, surf, hoop, roof, proof, reproof, fife, strife તથા safe એને s એકલો લગાડવો, જેમકે, scarfs, chiefs, hoops, વગેરે.

(૪) અંત્યાક્ષર y હોય અને y ની પૂર્વે વ્યંજન હોય તો y નો ies કરવો જોઈએ, જેમકે, duty; duties. y ની પૂર્વે સ્વર હોય તો સાધારણ રીત પ્રમાણેજ અનેકવચન થાયછે, જેમકે, boy, boys. પણ money નો monies થાયછે. Monies=sums of money.

૨૩)

અભ્યાસપાઠ ૭.

ગીચિનાં નામનાં અનેકવચન લખો—

Dog, ass, loaf, bush, wife (પણિયત આયડી), lady (બાઈ સાહેબ, મડમ સાહેબ), book, horse, lake (સરોવર), lass (છોડી), hero (શૂરો પુરુષ), fox (લોકડી), coach (ઘોડા ગાડી), fish, beauty (સુંદરપણું, સુંદર આયડી), queen, duty (ધર્મ, કરજ), king, table, life, negro (સીંધી), fly (માખી), maid (શુવાન બાઈડી, કુંવારી), city (શહેર), church (ખ્રીસ્તીદેવળ), box, harp (એક જાતનું તંત્રુરાને મળતું વાજી), knife, rose (ચુલાખનું ફૂલ), jelly, volcano (જ્વાલામુખી), wish (ઈચ્છા), grate (લોઢાનો ચૂલો), inch, fire, lily (કમળનું ફૂલ), branch (ડાળી), shelf (હવરાઈ, છાજલી), hope (આશા), thrush (એક જાતનું પક્ષી).

બુદ્ધ કાઢતી :—

1. Fishs, crowdes (ઘેાળી), chaires, tables, sofas, wolfs (વરઘો), peoples (લોકો), knives, partys (સમૂહો), safes (લાઠાની પેટીઓ), griefes (દુઃખો), hooves (ખરીઓ).
2. Besides keeping the keyes of the safes he has other dutys to perform. 3. Give me the moneys you got for the mufes and handkerchieves from the chiefes. 4. There are four brieves for five attornies.

5. Firs અને fires માં શો ફેર છે? grief અને grieves? hats અને hates? safes અને saves? caps અને capes?

બોધપાઠ ૭.

નામના અનેકવચનનાં અનિયમિત રૂપ.

NOUNS HAVING IRREGULAR PLURALS.

૨૪) કેટલાંએક નામનાં અનેકવચન રૂપમાં s આવતો નથી.

Child	children	Ox	oxen
Man	men	Cow	kine (અથવા cows)
Woman	women	Sow (જુડણ)	swine (અથવા sows).
Foot	feet	Louse (જૂ)	lice
Tooth	teeth	Mouse (ઊંદર)	mice
Goose (હંસ)	geese	Sheep	sheep
Deer (સાંઘર)	deer		

૨૫)

અભ્યાસપાઠ ૮.

નીચે beneath, under	તીણું sharp
તેમનું their	જંગલી wild
તેમની પાસે beside them	ડૂબીમરવું to be drowned
પાળવું to feed, to keep	ઊન wool
પાળેલું tame, domestic	ગરમ ઢૂંગડાં warm clothes
ચરવું to graze, to eat grass	ત્રણેક about three
તસુ an inch	જબરું strong
દાણા grain	વાડો a court-yard

૧. એક ઝાડ નીચે એ માણસો અને તેમની એ બાઈડીઓ બેઠી હતી.
૨. તેમની પાસે તેમનાં નાનાં છોકરાં રમતાં હતાં.
૩. પાળેલા હંસ એતરમાં ચરતા હતા.
૪. રસ્તામાં (on) એક છોકરું હંસને દાણા નાંખતું હતું.
૫. હંસના દાણા ત્રણ ઊંદરડી ખાતી હતી.
૬. ઊંદરડીના દાંત તીણા હતા.
૭. એક એતરમાં એક સાંઘર હતું અને ખીજામાં ત્રણ હતાં.
૮. આ એતરમાં

ધણાં સાબર છે અને સાબરમાં (among) એક ઘેટું છે. ૯. સ્કાટ્લેન્ડ (દેશ) માં જંગલી સાબર હોય છે, પણ હંગેરીમાં નથી. ૧૦. હંગેરીમાં ઘેટાં મોટાં હોય છે. ૧૧. વહાણમાંનાં ત્રણ ઘેટાં ડૂબી મુક્યાં. ૧૨. ત્યાં મારાં બે પાળેલાં હરણ છે. ૧૩. ઘેટાના વાળને બિન કહે છે, તેનાં ગરમ લૂગડાં બને છે. ૧૪. દેડકું ત્રણેક તસુ લાંબું થાય છે. ૧૫. દેડકાને ૧૦ દાંત નથી. ૧૬. ફેટલીક જાતનાં ઘેટાંને શીંગડાં હોય છે ને ફેટલીકને હોતાં નથી. ૧૭. ઊંદરના દાંત બહુ જખરા હોય છે. ૧૮. એક પારસીના વાડામાં ગાયો, બેસો, વાછરડાં, તથા હરણ મેં જોયાં. ૧૩

ભૂત કાઢવી (કોઈ વાક્ય શુદ્ધ પણ હોય) —

1. Six women and four mans were sitting at dinner. 2. The oxes were tied to the cart. 3. Some cows were in the field. 4. The childs were run after the sheeps which ran as swift as deers. 5. Deers have hair and sheeps have wool on their backs. 6. Six geeso have twelve foots, so have three mouses. 7. Geese have no teeth but mouses have sharp tooths.

બોધપાઠ ૮.

જે નામોને અનેકવચનનાં બે રૂપો છે તે.

DOUBLE PLURALS.

૨૬) ફેટલાંક નામના અનેકવચનમાં બે રૂપ થાય છે. આ બે રૂપન જુદા જુદા અર્થ થાય છે.

એકવચન.

અનેકવચન.

Brother	{	Brothers એક માથાપના દીકરા. Brethren એકજ વર્ગનાં માણસો.
Die	{	Dies (daiz) સિફ્ટો પાડવાની છાપ. Dice (dais) પાસા.

Genius	{ Geniuses	મહાબુદ્ધિમાન પુરૂષો.
	{ Gonii	ભૂતો.
Index	{ Indexos	અનુક્રમણિકા.
	{ Indices	ઘાતચિન્હો.
Pea	{ Peas વટાણાના શુદ્ધ શુદ્ધ દાણા.	
	{ Pease વટાણા.	
Penny	{ Pennies પેનીઓના શુદ્ધ શુદ્ધ સિક્કા.	
	{ Pence* પેનીની હુંડે કીમત.	

૨૭)

અભ્યાસપાઠ ૯.

મંડળી a society	અર્ધો a half rupee, an
સભાસદ a member	eight-anna pieco
બહુ (વિશેષણ) much	વાવવું to sow
બહુ (ક્રિયાવિશેષણ) very	ભાર weight
બગાડ mischief	બીજગણિત algebra
પાવલી a quarter rupee, a	મને ઊકલેછે, I can read
four-anna pieco	-ની વાત માનવી to believe in
શુદ્ધ different	-ની વાત વાંચવી to read the
	story of

૧. તે મારો ભાઈ છે. ૨. આ બે માણસો ભાઈ છે. ૩. અતુર્ભુજ તથા બાપુજી એકજ (same) મંડળીના સભાસદો છે; મારે ભાઈઓ કહેવાય છે (and are therefore called—). ૪. પાસા નાની બીજ છે પણ બહુ બગાડ કરે છે. ૫. પાવલી, અર્ધા અને રૂપિઆની છાપો શુદ્ધી (શુદ્ધી) છે. ૬. આ વટાણો છે? ૭. મારા હાથમાં ત્રણ વટાણા છે. ૮. છ પેનીઓનો ધણો ભાર થાય છે, પણ છ પેનીના સિક્કાનો થોડો થાય છે (are very weighty, but—not very weighty) ૯. બીજ-

* Pence એકવચને હોય તેમ એનો અન્ય થાય છે. This sixpence is old ; These pennies are old.

ગણિતનાં બધાં ધાતચિન્હ તમને વાંચતાં આવડેછે? ૧૦. ચોપડીઓની અનુક્રમણિકા જોયા પછી તે વાંચો. ૧૧. એક ચોપડીમાં અનુક્રમણિકા નથી. ૧૨. ભૂતની વાત હું માનતો નથી. ૧૩. એક દેવતાની વાત મેં ૧૦ વાંચી. ૧૪. આ નિશાળના કેટલાક વિદ્યાર્થી મહાશ્વહિમાન થવાના છે (થશે)? ૧૫. કોઈ મહાશ્વહિમાન થવાનો નથી (no one will become—).

૧૩

ભૂલ કાઢવી:—

1. In my family there are six brothron and two sister. 2. This dice was cut in England. 3. Some dice in the mint are not used now. 4. I have search-ed the indices of these books. 5. Peas are a kind of pulse. 6. Split peas are called dāl. 7. Split these two pease. 8. This boy will turn out a genius for his brothren were all genii, except one who played dies.

બોધયાઠ ૯.

નામની વિભક્તિઓ.

૨૮) ગૂજરાતીમાં જુદા જુદા પ્રત્યય લગાડયાથી નામની સાત વિ-ભક્તિ થાયછે, પણ અંગ્રેજીમાં વિભક્તિનો એકજ પ્રત્યય છે, એટલે છઠી વિભક્તિનો. આજી વિભક્તિઓના અર્થ નામયોગીઓ લગાડેથી બતા-વાયછે.

તૃતીયા, કરણ,	એ by, of, from, with, by means of.
તૃતીઆ, કર્તા,	એ કંઈ નહિ.
અનુચી, સંપ્રદાન,	ને to, for, on.
પંચમી, અપાદાન,	થી from, of, off, out of.
સપ્તમી, અધિકરણ,	એ, માં at, to, in, on, by.

છટ્ટીનો પ્રત્યય 's છે. અનેકવચન રૂપનો અંત્યાક્ષર s હોય તો 's નહિ પણ ' (આપોરટોરૂઠે) માત્ર લગાડવો, જેમકે A man's, a boy's, men's, boys'.

છટ્ટી વિભક્તિનો (કે સંબંધનો) અર્થ દર્શાવવાને નામયોગી of પણ વપરાયછે. જેમકે of a man, of men, of boys.

૨૯) નિયમ—કઈ વખતે 's લાગે અને કઈ વખતે of લાગે તે વિષે એવા સાધારણ નિયમ છે કે ધણીપણું અથવા કયળે બતાવવા હોય ત્યારે પુરૂષનાં નામને 's લગાડવો, જેમકે મહેતાજીની મેજ the teacher's table. બે સીએનો કંઈ પણ સંબંધ બતાવવા હોય ત્યારે of વાપરવો, જેમકે, લાકડાની મેજ a table of wood, સૂરતનો કોઠ the walls of Surat, પાઠમાળાનો તરજુમો a translation of Pathmala (Pathmala's translation એ છેક ખોટું છે). પણ કોઈ વખતે બેક રીત ચાલે, જેમકે, Napoleon's army અથવા the army of Napoleon. વખતે જીદા અર્થ થાય છે, જેમકે My brother's picture જેનો માલિક મારો ભાઈ છે એવું ચિત્ર અથવા જે ચિત્ર મારા ભાઈએ કાઢ્યું તે. A picture of my brother જેમાં મારા ભાઈની છબી કાઢેલી છે તે ચિત્ર.

૩૦)

અભ્યાસપાઠ ૧૦.

ગોળી a bullet	જોડો a shoe
મારવું (મારી નાંખવું) to kill	હાલ now, at present
વાઘ a tiger	ઓપડી a book, a work
નવાબ a nabob	મથાણું the top
આવવું to come, to arrive	ગોધો a bull
સવારી કરવી to ride	ઠોળું a drove, a herd
કઠણ hard	માંહેલું of
કંડિયો a mason, a bricklayer	શેરડી sugar-cane
બાંધવું to tie, to bind, to build	આવવું to come up

કનેથીએ from
ભારે a bundle
આકાશ the heavens

પરમેશ્વર God, the Lord
મહિમા glory
જણાવવું to declare

૧. દલપતભાઈની ચોપડી રામચંદ્રને આપી. ૨. સિપાઈએ વાઘને* ગાળીએ (with) માર્યો. ૩. નવાબના ઘોડા આવ્યાછે. ૪. કુતેભાઈના ઘોડા ઉપર જમાલે સવારી કરી. ૫. ઘોડાનો ખરી કઠણ છે. ૬. બધા છોકરાની ચોપડીઓ અહીંઆં છે. ૭. ઘરની ભીંત પડી ગઈ. ૮. કડિયો ઇંટોથી ભીંત ચણે છે. ૯. કડિયો ઇંટોની ભીંત ચણે છે. ૧૦. મારા ૫ ઘરમાં કાચની મે બારીઓ છે. ૧૧. ગામનાં બધાં માણસનાં ઘર. ૧૨. છોકરાનો જોડો. ૧૩. છોકરાઓના જોડા. ૧૪. હાલ તે અમદાવાદમાં છે. ૧૫. આ પ્લેટોની† ચોપડીઓ છે. ૧૬. રાજાની વાડીની વાડ. ૧૭. ખીજી ચોપડીના બત્રીસમા પાઠને મથાળે એક ગાયોના ટોળા માંહેલા ગોધાનું ચિત્ર છે. ૧૮. એક શેરડીનું ગાડું આવ્યું તેમાંથી એ ૧૦ બકરીએ શેરડીનો એક ભારો લીધો. ૧૯. આકાશ પરમેશ્વરનો મહિમા જણાવે છે.

૧૨

ભૂલ કાઢવી :—

1. Pompeys pillar. 2. Men' hopes. 3. Boy's' clothes. 4. My ancestors virtuo is not mine. 5. Money is the misers god. 6. Johnson Lives of the Poets. 7. This chair is iron's and this stool is woods. 8. The Students Companion by Narhar-ram. 9. The Kings gardens hedge. 10. On your way to the grocers shop call at the drapers. 11. Mens and boys clothes sold here.

* વાઘને એ કર્મ છે. અંગ્રજીમાં કર્મનો પ્રત્યય નથી ; અને તેની જગે નામયોગી પણ આવતો નથી—killed the serpent, struck the table.

† The Books of Plato પ્લેટોએ જે ગ્રંથ લખ્યા તે. Plato's Books પ્લેટો પાસે જે ચોપડીઓ તે.

૩૧)

અભ્યાસપાઠ ૧૧.

ખીડ a meadow	ગંઠની ગોવાળણી a woman
કરીને called	who herds camels
મેળો a fair	હા કહેવી to consent
ભેગાં થવું to assemble	ઊતરવું to go down
ઠઠ a crowd	કાઢવું to take out
પાલખી a palanquin	ધણું too much
કંદોર્ષ a confectioner.	આધે from eating
ભાતભાતનાં several kinds of	માંદા પડવું to become ill
મીઠાઈ sweet-meats, confectionery	પેલું the
કથરોટ a tray	જૂઠો a liar, a lying boy
બરફી barfi (a sweet-meat)	તેડાવવું to send for
ચોસણું a square piece, a cake	બધી વાત everything, all
ખડકી મૂકવું to pile up	સોંપવું to hand over to
વાહોરો a bora, a pedlar	હે! Oh!
છેવટ at last	પ્રભુ the Lord
	બચાવવું to save from

૧. એક બળદ ખીડમાં ચરતો હતો. ૨. છગન કરીને એક છોકરો હથેલી (=હતો) તે એક દહાડો મેળે જઈ આવ્યો (=મેળે ગયો). ૩. મેળામાં બહુ માણસ ભેગાં થયાં હતાં. ૪. રસ્તે ગાડીઓ, ધોડા, પાલખીઓની એટલી ઠઠ હતી કે કંઈ કહેવાની વાત નહિ (I cannot describe it). ૫. કંદોર્ષ પોતાની દુકાને બેઠા હતા. ૬. કંદોર્ષની દુકાનમાં ભાતભાતની મીઠાઈ હતી. ૭. કોઈ કથરોટમાં બરફીનાં ચોસણાં ખડકી મૂક્યાં હતાં. ૮. એક ટેકાણે વાહોરો રમકડાં લઈને બેઠો હતો (use to have for sale અથવા to be selling). ૯. છેવટ ગંઠની ગોવાળણી આવી, તેણે હા કહીને કૂવામાં ઊતરી ચકલાને કાઢ્યો (કહીને, ઊતરી—ભૂતકાળ અને and ૧૦ વાપરો). ૧૦. તેણે મારી પાછી પોતાને પગે ભાગી. ૧૧. ધણું આધે તે માંદો પડ્યો. ૧૨. પેલા જૂઠાના આપને તેડાવીને મહેતાજીએ બધી વાત

- કહી. ૧૩. પછી મહેતાજીએ તે (the) છોકરાને તેના બાપને સોંપ્યો.
૧૪. હે પ્રભુ, ભૂંડા વિચારથી મને બચાવ.

૧૩

બોધપાઠ ૧૦.

THE DOUBLE GENITIVE.

See Howard's Grammar, Part II, 82.

૩૨) આપણે જોયું છે કે અંગ્રેજીમાં છઠ્ઠી વિભક્તિનો સંબંધ કોઈ વ્યક્તિ's પ્રત્યયથી અને કોઈ વ્યક્તિ નામયોગી of થી દર્શાવાય છે. વળી ક્યારે's વાપરવો અને ક્યારે of વાપરવો એ વિષેનો નિયમ ૨૩ મા અંકમાં આપેલો છે; પણ હવે તો બંને સાથે એક નામને (કે સર્વનામને) લાગે એવી વિચિત્ર રીતી બતાવાયી છે.

૩૩)

ઉદાહરણ.

જગજીવનની આ પાટી નાની છે.

The slate of Jagjivan's is too small.

આ મારા બાપનું ઘર મોટી આ-
ગતી અગાઉ બાંધવામાં આવ્યું
હતું.

This house of my father's was built before the great fire.

માર્ષ સાહેબ, પેલો તમારો છોકરો
બહુ હુશિયાર છે.

Sir, that boy of yours is very clever.

૩૪)

અભ્યાસપાઠ ૧૨.

કબૂલ કરવું to agree to
નિશાળે મૂકવું to put to school,
to place in a school
નાટક a play
નક્કર solid
પોહું hollow

ઢોળ ચઢાવવો to gild
અસેડીને પાડવું to push off
ઉદ્વેગ insolent
પાર જવું to cross, to go to
the other side of
પાછું પહોંચાડવું to return

સહીસલામત safe	પાર થવા to be fordable
પિત્રાઈ ભાઈ a cousin	ઝોટ the ebb, a low tide
વાત થવી to speak about	કબૂલ નહિ કરવું to reject
પેલે પાર on the other side	ભૂલ a fault

૧. તમારા ભાઈની આ ચોપડીઆ બધી ફાટી ગઈ છે, ૨. આ પણ મારા કાકાનું ઘર છે. ૩. મારા એક દોસ્તદારે ગૂજરાતમિત્ર મોકલવાનું કબૂલ કીધું છે. ૪. મારા બાપનો એક મિત્ર ઘર બાંધવાનો છે. ૫. પેલા તમારા છોકરાને કંઈ નિશાળે મુક્યા? ૬. આ વરસે અમે શેક્સપીર અરનું એક નાટક વાંચવાના છીએ. ૭. તમારી બેનનું આ ઘરેલું નક્કર નથી, પોલું છે. ૮. અને તમારી કાકીનાં જે ઘરેલું મેં કાલે જોયાં તે તો ઢોળ ચઢાવેલાં હતાં. ૯. તમે મારી પાટી મેજ ઉપરથી કેમ ખસેડીને પાડી નાંખી? ૧૦. દરજીનો નાનો છોકરો ઘણો ઉદ્દત બની ગયો છે. ૧૧. મારે નદી પાર જવા વાસ્તે તમારી હોડી જોઈએ છે. ૧૨. તે ૧૦ મારો એક આકર તમને પાછી સહીસલામત પહોંચાડી જશે. ૧૩. આ મારી ભૂલાઈ મને ઘણું દુઃખ થાય છે (to make unhappy). ૧૪. ગઈ કાલે મારા પિત્રાઈ ભાઈની જે વાડી વિષે આપણે વાત થઈ હતી તે નદીને પેલે પાર છે. ૧૫. આજ સાંજના ચાર વાગે નદીમાં પાર થયું? ૧૬. હા થયું, કેમકે તે વચ્ચત ઝોટનો છે. ૧૭. મહેતાજીએ તમારો અભ્યાસ ૧૫ સપાઠ કબૂલ કીધો નહિ, કારણ કે તે સીસાપેનથી લખેલા હતા.

બોધપાઠ ૧૧.

નામની જાતિ.

THE GENDER OF NOUNS.

૩૫) નિયમ—અંગ્રેજીમાં જાતિ કેવળ પ્રાણીને લાગે છે, એટલે પ્રાણીમાં જે નર તેની નરજાતિ, અને જે માદા તેની નારીજાતિ. જીવડાંમાં નર નારી થાય છે, પણ બોલવામાં બતાવવાની જરૂર નથી.

૧જી જડ પદાર્થમાં નર નારી છેજ નહિ, માટે અંગ્રેજીમાં જીવડાં તથા જડ પદાર્થ નાન્યતરમાં ખપે છે.*

૩૬) નારીજાતિદર્શક પ્રત્યય છે પણ તે 'પદ્ધાં' નામને લાગતા નથી. જેને નથી તેની નારીનું જીવું નામ છે. નહિતો જાતિ જણાય એવો શબ્દ જોડે લગાડેછે.

નર.	નારી.	
(અ) Author	Authoress	ગ્રંથકર્તા.
Giant	Giantess	રાક્ષસ.
Governor	Governess	સુખો, શિક્ષક.
Hero	Heroine	શૂરવીર.
(આ) Colt	Filly	વછેરો, વછેરી.
Gander	Goose	હંસ, હંસણી.
Nephew	Niece	ભત્રીજો, ભત્રીજી.
(ઈ) Cock-sparrow	Hen-sparrow	ચક્રો, ચકલી.
He-goat	She-goat	બકરો, બકરી.
Man-servant	Maid-servant	ચાકર, ચાકરી.
Pea-cock	Pea-hen	મોર, ઢેલ.

૩૭)

અભ્યાસપાઠ ૧૩.

રચવું to compose
કહેવાવું to be called
ધણો, ધણી, ધણું much
ધણા, ધણી, ધણી many
કદી નહિ never

એક વેળાએ one time, once
લાવવું to bring
ચોખ્ખો ચોખ્ખો
ચોખ્ખું pure, clean

* બંગલો, ઈમારત, ઘર, આ ત્રણ શબ્દની ત્રણ જુદી જાતિ થાયછે, પણ અંગ્રેજીમાં bungalow, mansion, house બધાં નાન્યતરજાતિમાં છે.

૧. મારી બહેને એક ચોપડી રચીછે, માટે તે અંથકાર કહેવાયછે. ૨. ઇંગ્લાંડમાં ધણી બાયડી અંથકાર થાયછે. ૩. એક વેળાએ એક રાક્ષસી પુરૂષ મેં જોયો, પણ રાક્ષસી બાયડી મેં નથી જોઈ. ૪. પટેલને ત્યાં એક વછેરો અને એક વછેરી છે (-Patel has). ૫. આ હંસ પછે કે હંસણી (છે)? ૬. મારો ભત્રીજો તથા ભત્રીજી બેટું નિથાળે જાયછે (Both my). ૭. ચકલો લાવ્યો ચોખ્ખાનો દાણો અને ચકલી ૭ લાવી દાળનો દાણો. તમારા ઘરમાં કેટલા ચાકર અને ચાકરડીઓ છે?

બોધપાઠ ૧૨.

પુરૂષવાચક સર્વનામ.

THE PERSONAL PRONOUNS.

૩૮) કર્તાની તથા સંબંધની નામને બે વિભક્તિ લાગેછે એવું બતાવ્યું, પણ પુરૂષવાચક સર્વનામને ત્રીજી એટલે કર્મની વિભક્તિ લાગેછે.

કર્તા. Nominative.	સંબંધ. Genitive.	કર્મ. Accusative.
હું I	my, mine	me
અમે, આપણે we	our, ours	us
તું thou	thy, thine	thee
તમે, આપ ye, you	your, yours	you
તે he, she, it	his, her, hers, its	him, her, it
તેઓ they	their, theirs	them
કોણ who	whoso	whom

૩૯) નિયમ-મારું, અમારું, આપણું, તારું, તમારું, તેનું, (નારીજાતિ) તેઓનું, એ શબ્દોનાં અંગ્રેજીમાં બે રૂપ છે. નામ (વિશેષ્ય) પાસે હોય તો તેમનો તરજીમો પહેલેરૂપે એટલે my, our, thy, your, her, their, થાય. વિશેષ્ય પાસે ન હોય તો જીજ્ઞે રૂપે એટલે mine, ours, thine, yours, hers, theirs, થાય.

૪૦) જે—તે he who. એ this, તે that, કલાણો, કોઈ, some (one,) any (one.) શું ? what ? કયો ? which ?

૪૧)

અભ્યાસપાઠ ૧૪.

દયા કરવી to have mercy | માફ કરવું to forgive, to pardon

૧. આ મારી ચોપડી છે. ૨. આ ચોપડી મારી છે. ૩. આ બંગલો કોનો છે ? ૪. તમે તમારી કોપી લખી છે ? ૫. આ કોપી તમારી છે ? ૬. તે સુંદરીએ પોતાની (અંગ્રેજીમાં—તેની) આંગળી મારા અપ્પુએ કાપી છે. ૭ છોડીઓની ચોપડી કેટલી છે ? ૮. આ બધી તેમની છે. ૯. અને આ તેમની સોયો છે. ૧૦. બાઈ (sir) તમારું શું નામ છે ? ૧૧. નાની કલમ તારી છે ને આ મારી છે. ૧૨. આ માઈ કે તાઈ કે તેનું કે તેઓનું કે કોનું છે ? ૧૩. તે માઈ છે. ૧૪. હા, ખરી વાત (you are right) તે માઈ પુસ્તક છે. ૧૫. આ બેમાંનો (of these two) કયો આપણો કાકો છે ? ૧૬. આ આપણો છે. ૧૭. તમે ધર જોયું ? ૧૮. હા, જોયું.* ૧૯. તેનાં બારણાં તથા બારીઓ જોયાં ? ૨૦. હા, જોયાં.* ૨૧. હે પ્રભુ, મારાપર દયા કર અને મારાં પાપ માફ કર. ૨૨. આ મારી બેતની છોડી છે; વળી આ છોકરો તેનો છે. ૧૨

ભૂલ કાઢવી :—

1. This is mine book and that is her. 2. Who's book have you got ? 3. I have Narotams. 4. Have you not my ? 5. Yes, this is yours book. 6. Our house is bigger than your, but your has more windows in him. 7. Who came yesterday ? 8. Who came yesterday he is come again to day. 9. My sister said this

*મૂળરાત્રીમાં ભતિવચનાદિદર્શક પ્રત્યય દ્વિયાપદને લાગેછે માટે કર્તા કે કર્મ કે બંને વખતે અસ્થાહાર્ય હોય તોપણ સમજવાની અડચણ નથી, પણ અંગ્રેજીમાં પ્રત્યય થોડા હોવાને લીધે કર્તા, કર્મ લખવાં પડેછે.

book is her but it is my. 10. Her slate is whole, but this of me is cracked, and it of her brother is broken. 11. He has a book just like me. 12. A mouse is a little animal like a rat. 13. A Mouse's tail is not as long as rat,

ઘોષિયા ૧૩.

THAT OF, THOSE OF.

૪૨) નામની (કે સર્વનામની) છઠ્ઠી વિભક્તિ સાથે જે નામનો સંબંધ છે તે જ્યારે અધ્યાહાર્ય હોયછે ત્યારે અંગ્રેજીમાં સર્વનામ that, those વપરાય.

૪૩)

ઉદાહરણ.

આ રામજીની ઓપડી છે, પણ This is Ramji's book, but
ગોવિંદની ક્યાં છે ? where is that of Govind ?
તેના જોડા કાળાં છે, પણ મારા His shoes are black, but
લાલ છે. those of mine are red.

૪૪) ગૂંજરાતીમાં જેવું, જેવડું, કરતાં આવેછે ત્યારે વપ્પતે છઠ્ઠી વિભક્તિનો પ્રત્યય લખાતો નથી પણ અંગ્રેજીમાં તો મુકવોજ જોઈએ.

૪૫)

ઉદાહરણ.

બિલાડાંનાં પગલાં કૂતરાનાં કરતાં The footprints of a cat
નાનાં હોયછે. are smaller than a dog's
અથવા than those of a dog
ગાયનું દૂધ ભેંસના જેવું જડું નથી. Cow's milk is not so thick
as buffalo's, અથવા the
milk of the cow is not
so thick as that of the
buffalo.

૪૬)

અભ્યાસપાઠ ૧૫.

ધારવાળો sharp	ઝાડી a forest
ફૂટવી (સાહી) to go through	રમતીઆળ playful
પાવલી a quarter of a rupee	સંપૂર્ણ perfect, complete
નવા જેવું almost new	અપૂર્ણ imperfect
ફાટી જવું to be torn	છાપરૂં a roof
માફક આવવું to agree with	પૂરું complete
ચાંચ a beak, a bill	અધૂરું incomplete
અંજીર a fig	પુષ્કળ વસવું to abound in

જે વાક્યનો તરજુમા બે રીતે થાય તેનો બે રીતે કરો.

૧. તમારો અપ્પુ ધારવાળો છે, પણ મારો નથી. ૨. તમારા કાગ-
જમાં સાહી ફૂટે છે ને મારામાં નથી ફૂટતી. ૩. તેની પાસે તેની પાવલી
છે, પણ મારો અર્ધો ખાવાઈ ગયો. ૪. મારો ડગલો નવા જેવો છે,
પણ મારા ભાઈનો ફાટી ગયો છે. ૫. આ છેડીના દસ્કત સારા છે, પણ
તેની બેનના વળી એથી સારા છે. ૬. ખુશી ઉપર મારી ટોળી છે ૫
અને મારા ભાઈની મેજ ઉપર છે. ૭. મુંખાઈ કરતાં સૂરતનું પાણી
મને માફક આવે છે, તેથી હું સૂરત રહેવા આવ્યો છું. ૮. કાગડાની ચાંચ
ફાળી અને પોપટની રાતી છે. ૯. પોપટની ચાંચ કાગડા જેટલી લાંબી
નથી. ૧૦. હિંદુસ્તાનનાં અંજીર તુર્કસ્તાનનાં જેવાં સારાં નથી. ૧૧.
રસદેશની ઝાડીઓમાં વરઝ્યા પુષ્કળ વસે છે, પણ આ દેશની ઝાડીમાં ૧૦
વસતાં નથી. ૧૨. કૂરકુરિયું બિલાડીના બચ્ચાં જેટલું રમતીઆળ
નથી, પણ તે કરતાં મોટું થાય છે. ૧૩. બિલાડીના દાંતથી કૂતરાના
દાંત વધારે જબરા હોય છે. ૧૪. ગાયના કરતાં ભેંસનું શરીર જાડું
હોય છે. ૧૫. ઈશ્વરનાં કામો સંપૂર્ણ છે, પણ માણસનાં અપૂર્ણ છે.
૧૬. પહેલા ધરતું છાપરૂં પૂરું થયું (is), પણ ખીખનું હજું અધૂરું છે. ૧૫

બોધપાઠ ૧૪.

પરચૂરણ સર્વનામ-ભાગ ૧.

OTHER PRONOUNS.

૪૭) પોતે (I) myself, (we) ourselves, (thou) thyself, (you) yourselves, (he) himself, (she) herself, (it) itself, (they) themselves. Self મૂળે નામ છે, જેમકે, the worship of self સ્વપૂજન.

પંડે, જાતે, હાથે, આ ત્રણ શબ્દનો અર્થ પોતે જેવો થાય છે. હું પોતે (પંડે, જાતે, હાથે) કરીશ. I shall do it myself.

૪૮) નામ તથા સર્વનામની સંબંધાર્થ વિભક્તિ સાથે વિશેષણાનો અર્થ દેખાડવા સારૂ own આવે, જેમકે, Mayaram's own book મયારામની પોતાની (પોતાના ઘરની) ઓપડી.

૪૯) Who, Which, That, What.

WHO જે નામો અંગ્રેજીમાં તર અથવા નારીજાતિનાં છે તેમને માટે who મૂકાય છે.

WHICH ની જાતિ નાન્યતર છે માટે બાળક, જનાવર, તથા પદાર્થની વાત કહેવાના કામમાં આવે છે.

THAT. Who તથા which ને બદલે that કોઈ વેળાએ આવે. (અ) સુપરલેટિવ ડીગ્રી પછવાડે 'The best boy *that* I know. (આ) same પછવાડે He is the same* man *that* came yesterday. (ઈ) સમૂહાર્થ નામ પછવાડે 'The army *that* besieged Paris.

WHAT=that which શું તે, જે તે, જેમકે, તમે શું ધારો છો તે કહો Tell me what you think જે ખોટું છે તે ન કરો Don't do what is wrong પ્રમાર્થે What?=શું? કયું?

* same ની પૂર્વે the લેઈએ.

જે કોઈ whoever,* whichever, whatever. †

૫૦) પ્રમાર્થ What આવેછે ત્યારે પ્રમાર્થ વાક્યોના નિયમ પ્રમાણે ક્રિયાપદ પછી તેનો કર્તા મુકાય, જેમકે તમે શું કહોછો? What do you say? પણ યાદ રાખવું જેઈએ કે ખીજ what=[that which] ને લીધે કર્તાની જગા બદલાતી નથી, જેમકે તમે (જે) કહોછો તે હું જાણું છું I know what you say.

૫૧)

આભ્યાસપાઠ ૧૬.

હું પોતે જઈશ. ૨. કોણ એવું (so) કહેછે? તે પોતે એવું કહેતો હતો (said). ૪. તે પોતે એવું કહેતી હતી. ૫. તેઓ પોતે એવું કહેતા હતા. ૬. તમે આ લાકડી લાવ્યા? ૭. કૂતરો લાવ્યો (it). ૮. કૂતરો પોતે લાવ્યો. ૯. બિલાડી પોતે લાવી. ૧૦. હવે માઈ નાનું છોકરું પોતાની મેજે (by) ચાલી શકેછે. ૧૧. તમે પોતે શહેરમાં જશો? ૫ ૧૨. આ કલમ મેં હાથે ધડી. ૧૩. આ કોપી છોકરાએ પોતે લખી. ૧૪. તેઓએ પોતે કાગળો લખ્યા. ૧૫. આ મારી પોતાની ચોપડી છે. ૧૬. આ મારા ઘરની ખુરશી છે. ૧૭. તમે તમારી પોતાની આંગળી કાપી કે તેની? ૧૮. જે માણસો શહેરમાં રહેછે તે. ૧૯. જે ગાયો ચરવા ગઈ તે (to graze). ૨૦. કાલે આપણે પાઠ વાંચ્યો હતો તેજ એ છે ૧૦ (it is—). ૨૧. જે ઈશ્વર આપણને સૌ રૂડાં વાનાં આપેછે તેને આપણે ચહાવો જોઈએ (We should). ૨૨. તમે કહોછો તે હું સાંભળું છું. ૨૩. જે કોઈ. ૨૪. જે કોઈ આવે, તે આવે. (—chooses may come). ૨૫. તમે શું કરોછો? ૨૬. તે શું કરે છે તેની મને ખબર નથી. ૨૭. તેને શું જોઈએ છે તે તે પોતે કહેશે. ૨૮. તે શું લખવા ૧૫ ઈચ્છેછે તે છોકરા પોતે જાણેછે.

૧૬

* Whatever એકલોજ આવે, કેમકે વિશેષ સર્વનામ છે.

† Whatever એકલો હોય તેા નાન્યતર, whatever you like જે ક'ઈ તમે પસંદ કરો, પણ નર નારી તથા નાન્યતર, જાતિનાં નામ જોકે આવે whatever boy, whatever girl, whatever book.

ભૂત કાઢતી :—

1. I will go self. 2. Will you self come ? 3. Is this yourself book ? 4. I saw the army who took Lucknow. 5. This is same lesson whom we read yesterday. 6. Who book you chose ? 7. Who book you choose ? 8. I have own book to read. 9. Here comes Khodabhai self. 10. This is Khodabhai own's book. 11. I can make a box with hand. 12. They selves were here yesterday. 13. I understand which you say. 14. The servant which lives here. 15. I do not understand what are you reading. 16. You what are saying ?

બોધપાઠ ૧૫.

પરચૂરણ સર્વનામ-ભાગ ૩.

OTHER PRONOUNS—*continued.*

(આ પાઠમાં કેટલાંક શબ્દ આવેલ છે તેઓ વિશેષણ જેવા છે).

૫૨) એવી ચોપડી such a book ; એવી ચોપડીઓ such books.

એક બીજને, એક બીજનું ; --એની વાત હોય તો each other, each the other ; each other's, each the other's. બેથી વધારેની વાત હોય તો one another, one another's.

ઘણો (એકવચન) much, a great deal of, very much.

ઘણા (એકવચન) many, many a, several, a great many, very many.

કેટલુંએક, થોડું, થોડુંએક (એકવચન) some, a little, a small quantity.

કેટલાએક, થોડા, થોડાએક, (અનેકવ.) some, several, a few, not many.

અધા. } All, the whole. All men માણસ માત્ર.
અધું. } All the men જે માણસ—તે અધાં. A whole
આખું. } web એક આખું થાન. The whole web અથવા
all the web આખું થાન.

All ની જગા. તમે જે જાણોછો તે અધું કહો, એ ગૂજરાતી રીત;
પણ અંગ્રેજી રીત એવી કે Tell me all you know (તમે જે અધું
જાણોછો તે કહો.)

વળી all સાથે વિશેષણ કે સર્વનામ હોય તો અંગ્રેજીમાં all પ્રથમ
આવેછે, જેમકે, આ અધાં ઘર all these houses, પોતાનું અધું all
his, મારી અધી ચોપડી all my books.

હરેક every, each. એની વાત હોય તો every નહિ પણ each
વાપરે. એ ઉપર વત્તાની વાત હોય તો બંને ચાલે.

પોત પોતાનું } each his, each his own.
એક એકનું }
સૌ સૌનું } every one his own.

એકે એક, અકેક, each, each all round.

૫૩. Little=થોડુંજ, few=થોડાંજ, માટે જેટલું જોઈએ કે
જેટલાની ઉમેદ રખાય એટલું (કે એટલાં) ન હોય તો little, few
વાપરેછે. નહિતો a little, a few વાપરેછે.

૫૪)

અભ્યાસપાઠ ૧૭.

ઈનામ a prize	[be ruined]	રોપવું to plant
અરાખ થવું to be dirtied, to		ધંધો business, trade
દાખલો a sum		અળી જવું to be burnt
ભૂસાર્થ જવું to be blotted out		દરેક જણ every one
નાંખી દેવું to throw away		પાપ કરવું to commit sin
અરાખ કરવું to dirty, to ruin		કુકર્મી immoral, vicious
મરનાર mortal, subject to		દુઃખી unhappy, miserable
death		માણસમાત્ર all men, or man

૧. એવી ખુશી મેં કદી નથી (never) જોઈ. ૨. એવી ખુશીઓ જવલેજ મળે છે (are scarce). ૩. તેઓ એક એકને મહાતા નથી. ૪. આ બધા છોકરા એક એકને મારે છે. ૫ આ જે છોડીઓ એક એકના વાજ તાણે છે. ૬. ગામનાં બધાં છોકરાં એક એકને પથરા પ મારવા લાગ્યાં (began). ૭. આજ ઘણો વરસાદ વરસે છે. ૮. મારી સીસીમાં તમે ધણી શાહી નાંખી. (have put). ૯. થોડાં માણસ એવું બોલે (would speak). ૧૦. ગામમાં હું ગયો, ત્યાં થોડા છોકરા રમતા હતા, તેમની સાથે મેં વાત કરી. ૧૧. આજ (તો) થોડા છોકરા હાજર છે, પણ કાલે ઘણા હતા. ૧૨. માણસ માત્ર મરનાર છે. ૧૩. ૧૦ ગયે વર્ષે તમે જે ગ્રાડ રોપ્યાં હતાં તે બધાં જીવતાં છે. ૧૪. આ છોકરો એક રાતમાં આખી ચોપડી વાંચી શકે છે. ૧૫. આખો દિવસ (if) વાંચે તો રાતે વાંચવાની જરૂર ન પડે. ૧૬. નિશાળના બધા છોકરા. ૧૭. આ બધા વિદ્યાર્થીઓને ઈનામ મળ્યો. ૧૮. મારાં બધાં લૂગડાં ખરાબ થયાં. ૧૯. તે માણસ પોતાના ઘંઘામાં ખરાબ થયો. ૨૦. તેના ૧૫ બધા દાખલા ભૂસાઈ ગયા. ૨૧. તમે જે કંઈ તે બધું ક'પૂલ કરો. ૨૨. જે ચોપડીઓ તમે વાંચી છે તે બધીનાં નામ મને કહો. ૨૩. મારી નાની બહેને પોતાનાં બધાં રમકડાં નાંખી દીધાં. ૨૪. ભરવાડે પોતાની બધી સારી ભેંસો વેચી નાંખી. ૨૫. આ નાના છોકરાએ પોતાનું બધું મહો ખરાબ કર્યું. ૨૬. તેણે તેને ખરાબ કર્યો. ૨૭. ધાઓ ધાઓ, ૨૦ બધા રોટલા બળી ગયા. ૨૮. આપણામાંના દરેક જણે ઘણું પાપો ૨૧ કીધાં છે. ૨૯. જે કુકર્મી છે તેઓ બધા દુઃખી હોય છે.

ભૂલ કાઢો :—

1. Have you such book as that? 2. Where do you buy the such books? 3. There fell many snow on Christmas-day. 4. There was a few snow here. 5. Had you any snow? 6. Yes, we had little. 7. Little rain would be good for the crops. 8. A little rain is bad for the crops. 9. The whole cows have nothorns, but the all cows have got tails. 10. I bought whole

web in the market, but whole web is not enough.
11. Have you much pens? 12. His both hands are clean. 13. She can himself wash her all clothes, 14. This all row of houses is to be taken down.

૫૫)

અભ્યાસપાઠ ૧૮.

૧. બધી ગાય ધાસ આવે છે. ૨. કાલે ઘોડા ખરીદ્યા તે બધા સારા નથી. ૩. મારા બધા સવારીના (saddle) ઘોડા છે. ૪. આખા ગામનાં માણસો બહાર જોવા નીકળ્યાં હતાં. ૫. હરેક છોકરા પાસે પોતાની ચોપડી છે. ૬. દરેક છોકરાના હાથમાં પોતાની ચોપડી હતી. ૭. ચાર વાગે બધા નિશાળીઆ પોતપોતાને ઘેર ગયા. ૮. એક એક છોકરાને ૫ એકેક ચોપડી આપો. ૯. બધાને મળી? ૧૦. પોતપોતાની ચોપડીમાં જુઓ. ૧૧. બધા છોકરા પાસે ચોપડી નથી. ૧૨. આ બેએ તો એક એકની ચોપડી લીધી. ૧૩. સૌ સૌનો સ્વાર્થ (good) ઈચ્છે છે. ૧૪. પરમેશ્વર બધાનું બધું ઈચ્છે છે. ૧૫. થોડો વરસાદ વરસે તો સારું (It would be well if—). ૧૬. થોડો વરસાદ સારો નહિ. ૧૭. બધા ૧૦ વરસાદ સૂકાઈ ગયો. ૧૮. તમે વાંચ્યું છે તે બધું મને કહો. ૧૧

બૂલ કાઠો:—

1. All the horses are not grey, but several horse are. 2. All boys should have his own slate. 3. Every of these two boys are lazy. 4. Every one attend to own work. 5. Let thim all bring themselves pencil. 6. Each boy has ones own book. 7. I want but few money. 8. My father has much book in his library. 9. The two looked at every other very angrily. 10. The all men are not learned.

બોધપાઠ ૧૬.

So, Such.

એટલું, એવું.

૫૬) So ઇંગ્રેજીમાં ક્રિયાવિશેષણ ગણાયછે તેથી નામની જોડે નથી આવતો પણ વિશેષણ જોડે આવેછે, જેમકે so large એટલું મોટું, so small એટલું નાનું, so little એટલું નાનું, એટલુંજ, એટલું થોડું.

Such વિશેષણ છે તેથી નામ જોડે આવેછે, જેમકે, such boys એવા છોકરા અથવા તેના જેવા છોકરા. I never saw such boys before એવા છોકરા મેં કદી પહેલાં દીઠા ન હતા.

So અથવા Such સાથે a આવતો હોય તો તેને મૂકવાની જગ્યા જુદી થાયછે માટે તેપર ધ્યાન આપવું જોઈએ.

So ની રીત:—વિશેષણ તથા નામની વચ્ચે a આવેછે, જેમકે, so good a boy, એવો (અથવા તેના જેવો) સારો છોકરો.

such ની રીત:—such તથા વિશેષણની વચ્ચે a આવેછે, જેમકે, such a good boy.

૫૭)

નમૂના.

So old a man cannot live long. આટલા બધા ધરડા માણસથી હવે ઝાઝું ન જીવાય.

Such a good opportunity of learning you will never have again. બહુવાનો આવી સારો લાગ તમને કદી ફરીને (કે ફરીથી) મળવાનો નથી.

So idle a boy અથવા such an idle boy will never get on. એવો આળસુ છોકરો કદી આગળ ચાલવાનો નથી.

I see few exercises so carefully written as yours. તમારી જેટલી સંભાળથી લખેલા પાઠ થોડાજ જોઈશું.

૫૮)

અભ્યાસપાઠ ૧૯.

રાજ્ય an empire, a kingdom	પડવું મુકવું to leave
સાર્વભૌમરાણી an empress	ઝૂણો a corner
રાજ્યાધિકારી a sovereign	રેવા મેસવું to begin to cry
મારી ઇચ્છા થાયછે I wish	ડોકવું to beat, to thump
શિક્ષા કરવી to punish	કામમાં આવવું to be useful, to
સરદાર a general	be employed
કામની useful	જૂઠો a liar, a story-teller
નકામી useless	શરમાવું to be ashamed
ઊતાવળથી quickly, fast	રાતે at night
આજજ મેં જોયું I never saw	વાણ કરવું to take one's
—before	supper
અહ્યા I say	સૃષ્ટિ creation
પહેરીને with	વિશાળ vast
પહેરવું to put on	દૂરની a telescope
એ શું what do you mean	વડે with
by (with a present participle)	હદ a limit
રીસાળ peevish, cross	બારીક minute
રીસ અટવી to become angry	સૂક્ષ્મદર્શીક યંત્ર microscope
પીરસેલી થાળી a dish with	નિર્દય કામ a cruel action
food in it	આજજ મેં સાંભળ્યું I never
	heard of—before

૧. આવડાં રાજ્યો ઘણાં થોડાં છે. ૨. હિંદુસ્તાનમાં આપણાં સાર્વભૌમ રાણી જેવા આગળ થોડાજ રાજ્યાધિકારી થયાછે (There have been before few). ૩. તે છોકરો ધણુંકરીને એવો સારો ચાલેછે કે તેને શિક્ષા કરવાની મારી ઇચ્છા થતી નથી. ૪. સીજર જેવો ડોઈ માટે સરદાર થયો નથી (કોઈ નહિ=no). ૫. તમે મને એટલુંજ આપો છો? ૬. એવડો ૫ લાંબો પાઠ મેં આજજ લખ્યો. ૭. આના જેવી નકામી ઓપડી મેં આજજ જોઈ. ૮. આવી વાત (thing) મેં આજજ સાંભળી. ૯. આટલી

હતાવળથી આવીએ તો વહેલા પહોંચાય (shall arrive), ૧૦. મારા ધારણા જેટલી (as I thought) આ ચોપડી કામની નથી. ૧૧. ૧૦ એટલું મોટું લાકડું હું માગતો નથી. ૧૨. આજ્ઞા મેં એક ગ્રાહક એટલી બધી કેરી જોઈ. ૧૩. અહયા છગન, તું નિશાળે આટલી નાનીશી પોતડી પહેરીને આવેછે એ શું? ૧૪. પેલા રીસાળ છોકરાને એવી રીસ ચઢી કે તે વીરસેલી થાળી પડતી મૂકીને એક ખૂણે જઈ રેવા બેઠો. ૧૫. એથી જોવાજણીને એટલી રીસ ચઢી કે તેણે ચકલાને ખૂબ ડોક્યો. ૧૬. ૧૫ એવાં કામ (things) કરવાને હાય કામમાં આવેછે. ૧૭. જુડો એટલો શરમાયો કે રાતે વાળુએ (any) ન કર્યું. ૧૮. સૃષ્ટિ એટલી વિશાળ છે કે દૂરબીન વડે તેની હદ જોઈ (to discover) શકાતી નથી. ૧૯. ઇશ્વરનાં કેટલાંક કામો એવાં બાહ્ય છે કે સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રવડે પણ તેઓ દેખાતાં નથી (cannot be seen). ૨૦. આવાં નિર્દય કામ વિષે મેં આજ્ઞા ૨૦ સાંભળ્યું.

૫૯) So many=such a large number.

So much=such a great quantity.

૬૦) Such ને બદલે so મૂકી જે ફેરફાર કરવો હોય તે કરો. Such a long road I never saw. One steamer will not require such a large quantity of coal. Such a large number of soldiers was never left on the field before. The town is not such a long way off as you thought. You must not write such ungrammatical sentences. Such a long phrase is not easily understood.

૬૧) So ને બદલે such લખવો. So learned a man I never saw. We never had so industrious a boy in our school. The consequence of his being so industrious and careful was that he attained a high position in society. The boy is so lazy he will not prepare

his lessons. There is no chance of a boy so badly prepared passing the examination. So good a pupil is a credit to his teacher.

બોધપાઠ ૧૭.

૬૨) એ, જે, તે, કે ઉપરથી જે વિશેષણ તથા ક્રિયાવિશેષણ સાધિત થયેલાંછે તે.

ADJECTIVE AND ADVERBS FORMED FROM THE SIMPLE PRONOUNS.

એવડું, આવડું 'so large, as large as this or that	એમ, આમ thus, so, in this
એવું, આવું such, like this or that	અહીંઆં here [way
એટલું, આટલું so much, as much as this	કેવડું how large
એટલાં so many, as many as these	કેવું like what, what kind of, how
	કેટલું how much
	કેમ how, why
	ક્યાં where

જેવડું	તેવડું	as large as
જેવું	તેવું	as, like
જેટલું	તેટલું	as much as
જેટલાં	તેટલાં	as many as
જેમ	તેમ	as — as
જ્યાં	ત્યાં	wherever

૬૩)

અભ્યાસપાઠ ૨૦.

સભા an assembly, a con-	બળદ a bullock, an ox
gregation, a meeting	જીવ a creature
સાહેબ you—Sir	મગફળી a groundnut
ચ્છાવું to wish, to like	ખાવાનું food
કુટુંબ a family	થી લઈ જવું to take from
યુક્તિ a design, a plan, a	સર્વવ્યાપક omnipresent
contrivance.	બધે everywhere
મળવું to meet, to be held	

૧. સભા ક્યાં મળેછે? ૨. જ્યાં સાહેબ આહો ત્યાં. ૩. સભા કેવી હતી? ૪. સભા ત્યાં મળી. ૫. કેવડી સભા હતી? ૬. તે મોટી હતી. ૭. તે સભા પેલી ખીજીના જેવડી હતી. ૮. અમે કહ્યું તેવડું તેનું કુટુંબ હતું. ૯. તેને કેટલાં છોકરાં છે (has)? ૧૦. મારા જેટલા ૫ તેને દીકરા નથી. ૧૧. આપણી નિશાળમાં એટલા વિદ્યાર્થી હોય તો કેવું સારું (I wish we had—)? ૧૨. તે પોતાનું કામ શી રીતે કરેછે? ૧૩. એવી યુક્તિ તમે ક્યાં જોઈ? ૧૪. તમારો બળદ કેવડો છે? ૧૫. ધર જેવડો તો (at any rate) બળદ નથી. ૧૬. આના જેવડો છે? ૧૭. હા, એવડો છે. ૧૮. તમારો ઘોડો કેવો છે? ૧૯. મારો ૧૦ ઘોડો સારો નથી. ૨૦. અહીંઆં, ત્યાં, જ્યાં, અને ક્યાં એ સ્થળવાચક ક્રિયાવિશેષણ કહેવાય. ૨૧. તમારી કલમ આના જેવી છે? (have you—)? ૨૨. મારી પાસે તો એવી નથી. ૨૩. તમારી પાસે કેટલા રૂપિયા છે? ૨૪. તમે ધારોછો એટલા નથી. ૨૫. એવો મોટો જીવ મેં કદી દીઠો નહોતો. ૨૬. પછી મને મગફળીની ટોપલી બતાવી તેમાંથી ૧૫ ખવાઈ તેટલી મેં ખાધી. ૨૭. કાગડો જ્યાં કાવે (he can) ત્યાંથી ખાવાનું લઈ જાયછે. ૨૮. આપણે જ્યાં જઈએ ત્યાં ઈશ્વર હાજર છે. ૧૭૨૯. ઈશ્વર સર્વવ્યાપક છે એટલે તે બધે છે.

બોધપાઠ ૧૮.

સાહેબ શબ્દનો તરજુમો.

THE TRANSLATION OF "SAHEB."

૬૪) “સાહેબ”નો તરજુમો અંગ્રેજીમાં તેને તે શબ્દ હમેશા થતો નથી. તેનો તરજુમો કરવાના ઘણા શબ્દ છે માટે કયો શબ્દ લાગે તે વિષે હરવખત વિચાર કરવો. અધા ઉપર સાહેબ છે God is above all. આ કોણ જાય છે? આ સાહેબ છે, Who is that passing? It is a European Gentleman અથવા an Englishman ગુજરાતીમાં ઓછા સાથે સાહેબ આવે પણ અંગ્રેજીમાં ન આવે, રાજા સાહેબ the King અથવા બહુમાનયુક્ત બોલવું હોય તો His Royal Highness; ગવર્નર સાહેબ the Governor, His Excellency the Governor. ડીચર સાહેબ the teacher, અથવા Mr.—(નામ લઈને) the teacher. વિશેષનામ સાથે સાહેબ હોય તો Mr. લખાય, જેમકે, ક્લાર્ક સાહેબ Mr. Clarke. Mr.=Mister. મડમ સાહેબ હોય તો Mr. નહિ પણ Mrs.=Misses (Misses તે Mistress નો અપભ્રંશ છે). સ્મિથ સાહેબનાં મડમ સાહેબ Mrs. Smith. સ્મિથ સાહેબની છોડી Miss Smith. સ્મિથ સાહેબનો છોકરો Master Smith.

૬૫) ઘણી વેળાએ સાહેબ સંબોધનમાં આવે છે ત્યારે તેનો તરજુમો Sir અથવા You, Sir થાય છે. છોકરા ! સાહેબ ! Boy ! Sir ! હા, સાહેબ Yes, Sir. સાહેબે મને કહ્યું છે. You have told me, Sir. પણ યાદ રાખવું જોઈએ કે અંગ્રેજીમાં Sir ની નરજીતિ થાય છે માટે મડમ સાહેબને Sir ન કહેવાય, ત્યારે તો Madam અથવા મૅડામમાં Ma'am કહેવું. હા, મડમ સાહેબ Yes, Madam અથવા Yes, Ma'am.

૬૬) વાતચીતમાં વિશેષ નામ મૂકીને સાહેબ ફક્ત બોલવાનો ઘણો દસ્તુર છે, જેમકે સાહેબ ક્યાં ગયા? સાહેબ ફરવા ગયા. Where is Sir અથવા where is Mr. એમ નહિ પણ where is Mr. Jones? Mr. Smith has gone out to walk.

(૬૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૧.

સાહેબ a gentleman, Mr.—	હમણા, તુરત just now, immediately
Sir	
મડમ સાહેબ a European lady, Mrs.—, Madam,	સલામ કરી to bow to, to saluto
Ma'am	આફિસ an office
સાહેબની છોડી a young European lady, Miss—	ખાલી vacant, empty
જગા a place, a situation	
સાહેબનો છોકરો a young European gentleman, Master—	આપ you, Sir
આપનો your—Sir	
અટલામાં at that moment,	રાખવું to keep [favor
just then	મહેરબાની mercy, kindness,

૧. મારા ગામ પાસે એક સાહેબ રહેછે. ૨. તેનું નામ જનસન સાહેબ છે. ૩. એક દિવસે હું તેને બંગલ ગયો હતો (went). ૪. ત્યાં જનસન સાહેબનાં મડમ સાહેબ બેઠાં હતાં. ૫. મેં એમને પૂછ્યું કે સાહેબ છે? (if—was at home) ૬. તેમણે કહ્યું કે સાહેબ બહાર પગલા છે પણ હમણા આવશે, માટે બેસો. ૭. ત્યારે હું બેઠો. ૮. થોડી વાર પછી જનસન સાહેબની છોડી તથા જનસન સાહેબનો છોકરો અને કોઈ બીજા સાહેબનાં છોકરાં બંગલામાંથી નીકળ્યાં. ૯. છોડીએ મને પૂછ્યું કે ક્યાં રહો છો? ૧૦. મેં કહ્યું કે સાહેબ હું શહેરમાં રહું છું. ૧૧. અટલામાં સાહેબ આભ્યા. ૧૨. સાહેબને સલામ કરીને મેં કહ્યું કે, સાહેબ, ૧૦ આપની આફિસમાં કારકુનની જગા ખાલી છે, આપ મને તે આપશો ૧૧ તો ઘણી મહેરબાની થશે (it will be a great favour if—).

ભૂલ કાઢવી:—

1. As I was going at School I met lady. 2. It was Sir Grahams Sir Madam. 3. She asked me where you going? 4. Sir, said I, go High School. 5. The head master is a mister. 6. Then Mr. came up. 7. He

said he hoped I was well. 8. Yes, Mr., thank you, I am quite well, I replied. 9. How is Sir and how is Miss Sir? 10. He said his daughter was better asked me if Mr. first assistant had returned from Bombay. 11. I said that Mr. head master expected him to-day.

બોધપાઠ ૧૯.

વિશેષણની તુલનાનાં રૂપ.

COMPARISON OF ADJECTIVES.

૬૮) અંગ્રેજી વિશેષણને ત્રણ ડીગ્રી (તુલનાનાં રૂપ) થાય છે—પોસિટિવ, કંપારાટિવ તથા સુપેર્લાટિવ. જે વસ્તુનો મુકાબલો કરવામાં કંપારાટિવ (અન્યસાપેક્ષ તુલનાનાં રૂપ) કામ આવે છે. સૌથી ઊતરતું કે ચઢતું એવું બતાવવું હોય તો સુપેર્લાટિવ (સર્વસાપેક્ષ રૂપ) કામ આવે છે.

૬૯) કંપારાટિવ ડીગ્રીનો પ્રત્યય or* થાય છે અને સુપેર્લાટિવનો est* થાય છે, જેમકે, high, higher, highest. પણ વિશેષણ ઐક્યથી † વધારે સ્વરનો શબ્દ હોય ત્યારે અન્યસાપેક્ષ તુલના સાર તેની પૂર્વે more અને સર્વસાપેક્ષ તુલના સાર most મૂકાય છે, જેમકે plentiful, more plentiful, most plentiful.

૭૦) વિશેષણનો અંત્યાક્ષર y હોય તો er, est લગાડ્યા પહેલાં y નો i કરવો જોઈએ, જેમકે, shy, shier, shiest.

૭૧) વળી ઐક્ય સ્વરથી વિશેષણનો અંત્યાક્ષર વ્યંજન હોય તો તે એવડો લખાય છે, જેમકે, sad, sadder, saddest.

* વિશેષણનો અંત્યાક્ષર e હોય તો er તથા est નો e ઊડી જાય છે, જેમકે wise, wiser, wisest.

† જે સ્વરવાળા વિશેષણનો અંત્યાક્ષર y હોય તો er અને est મૂકાય અને y નો i થાય છે, જેમકે, happy, happier, happiest.

૭૨) કેટલાંક વિશેષણનાં તુલના રૂપ અનિયમિત રીતે થાયછે :—

પાસિટિવ.	કંપારાટિવ	સુપેર્લેટિવ.
ખરાબ Bad, evil	worse	worst
દૂર Far	farther	farthest
અગાડીનો, આગલો Fore	former	foremost, first
સારું Good	better	best
ખોટું, માઠું Ill	worse	worst
માઠું Late	later, latter	latest, last (છેદલું)
નાનું Little	less	least
ધણું Much, many	more	most
નજીક, પાસે Nigh	nigher	next
જૂનું Old	older, elder	oldest, eldest
બહારનું Out	outer, utter	utmost, ut- most

૭૩)

ઉદાહરણ.

આ મોટું છે કે એ મોટું? which is the larger? આ રસ્તો ટૂંકો છે કે એ? Which is the shorter road? અધાં જનાવરોમાં વાંદરાનો ધાટ માણસને ધણો મળતો આવેછે The monkey resembles man in form more than all the other animals. જેમ છોકરો સારો તેમ તે સુખી થયે The better a boy is the happier he will be.

૭૪)

અભ્યાસપાઠ ૨૨.

આ રહ્યું here it is
પેલું રહ્યું there it is
આ this one here
પેલું that one there

અભ્યાસ કરવો to learn, to
study [derful
અજાનબજા જેવું curious, won-
ખૂબસુરત handsome

વાત a fact, a thing, a circumstance	કજીઆ ટંટા quarrels and brawls
રૂપાણું pretty	અરૂં (adverb) indeed, certainly
મોટું big, large	કુર્ચાદ a complaint
ગરીબ gentle	ઈનામની ચોપડી a prize book, a book got as a prize
રાત પડી જવાની ખીક fear of being benighted	કંચુસ a miser
સારી રીતે વાપરવું to make a good use of	લોભી avaricious
પોળ a street	દાડેમ a pomegranate

૧. આ સારો છોકરો છે. ૨. આના કરતાં પેલો છોકરો વધારે સારો છે. ૩. નિશાળમાં (in) આ સૌથી સારો છોકરો છે. ૪. પેટી ક્યાં છે? ૫. આ રહી. ૬. આ પેટી મોટી છે. ૭. પણ આ અહીંઆં છે તે તેના કરતાં મોટી છે અને પેલી બધાથી મોટી છે. ૮. આ બેમાંનું કયું વધારે ખોટું છે? ૯. આ બધામાં કોણ આગળ છે? ૧૦. જીવણ ૫ કરતાં કહ્યાણ આગળ છે, કેમકે જીવણ તેનાથી આંછો અભ્યાસ કરે છે. ૧૧. એ અભયબ જેવી વાત છે. ૧૨. પણ તેથી અભયબ જેવી એ છે કે જીવણ મોટી ઉમરનો છે (But what is—). ૧૩. વળી સૌથી (of all) અભયબ જેવું એ છે કે કહ્યાણ નાનો હતો ત્યારે હાલ કરતાં તે ખૂબસુરત હતો (when K. was). ૧૪. કાલ કરતાં આજ તાપ બહુ ૧૦ છે.* ૧૫. આ છોડી રૂપાળી છે, પણ તેની બહેન વધારે રૂપાળી છે. ૧૬. બકરાં કરતાં ઘેટાં ગરીબ હોય છે. ૧૭. રાત પડીજવાની ખીકથી તે છોકરો વધારે જલદથી આવ્યો. ૧૮. આજસુ થવું એ ખરાબ છે, પણ જૂઠું બોલવું તે કરતાં વધારે ખરાબ છે. ૧૯. બાપે પૂછવું તમારામાંથી કોણે દાડેમ સૌથી સારી રીતે વાપર્યું? ૨૦. અમદાવાદમાં સૌથી મોટામાં ૧૫ મોટી પોળ માંડવીની પોળ કહેવાય છે. ૨૧. ત્યાર પછી નિશાળમાં અગાઉ કરતાં કજીઆ ટંટા આંછા થઈ ગયા. ૨૨. હા, રાધા કરતાં લલિતા હુશિયાર

* આ બોલવાની વાત હોય તો અંગ્રેજીમાં It વાપરે છે, જેમકે It is hot to-day. It rained yesterday.

તો ખરી. ૨૩. પણ મહેતાજી કને રાધા કરતાં લલિતાની ફર્યાદ વધારે જાયછે. ૨૪. રાધાની ઈનામની ચોપડી સૌ કરતાં સરસ હતી. ૨૫. સૌ ૨૦ માયાણુ માણસ કરતાં ઈશ્વર વધારે માયાણુ છે. ૨૬. કંઈસને જેમ વધારે ૨૧ મળેછે તેમ વધારે લોભી થાયછે.

ભૂલ કાઢવી :—

1. This house is high than that. 2. Is this high of the two houses? 3. Is Parshotam old than you? 4. He is worst than he was yesterday. 5. This box is more small than that. 6. The small one is beautifuler than the large. 7. To-day exercise is littler than yesterday. 8. This is the oldest of the two. 9. You cannot speak badder than you do. 10. Is this short or is that short? 11. I think this one here is the short.

બોધપાઠ ૨૦.

LIKE, NIGH, NEAR તથા WORTH.

૭૫) Like (સરખું, જેવું), Nigh, Near, એમના પછવાડે જે નામ આવે તે આંખજેકિટવ કેસમાં (કર્માર્થની વિભક્તિમાં) આવેછે; જેમકે, He stands near the Fire. He sits near me.

૭૬) Worth (કીમતનું) પોતાના વિશિષ્ટ પછવાડે આવેછે અને તેની પછવાડે મૂલ આંખજેકિટવ કેસમાં આવેછે, જેમકે, A book worth a rupee.

Worth તથા Worthy નો ફેર શો એ છોકરાએ કહી બતાવવો.

(૭૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૩.

આપરદાર worthy, honour- able	સામાન goods, luggage પૈસા ખેસવા to cost
છબી a picture, a likeness	મોઘું dear, expensive
મહેનત trouble	આપણુ દરેક જણુ every one of us
મૂલ્યવાન precious, valuable	માલ worth
કીમત price	

૧. આ ચોપડી મારી ચોપડી જેવી છે. આ છબી મારી છબી જેવી છે. ૨ તે વર્ગમાં મારી પાસે ખેસેછે. ૩. તે માણસ આપરદાર છે. ૪. આ ખેતર કેટલી કીમતનું હશે ? (may be). ૫. તે રૂ. ૨૦૦ ની કીમતનું હશે. ૬. આ ચોપડીમાં બે રૂપિયાનો માલ નથી. ૭. તે કામમાં મહેનત લેવામાં કંઈ માલ નથી. ૮. આ મૂલ્યવાન સામાન છે. ૫ ૯. આ પીજો ડગલો મને બે રૂપિયા પડ્યો. ૧૦. આનું તમને કેટલું ખેડું ? ૧૧. તેના મને ચાર આના બેઠા, પણ તેમાં તેટલો માલ નથી. ૧૨. તે મને મોઘું પડ્યું. ૧૩. આ છોકરો પોતાના બાપ જેવો છે. ૧૪. મારો નાનો ભાઈ મારા સરખો છે. ૧૫. આ ચોપડી તમારી ચોપડી કરતાં વધારે કીમતની છે. ૧૬. ઈશ્વર આપણુ દરેક જણની પાસે છે. ૧૦

જુલ કાઢવી :—

1. This goods is very valuable, but that is valuablest. 2. He is worthy man. 3. He is a worth man. 4. He has a worth house two hundred rupees. 5. This horse cost to me more than his price. 6. I paid sixty rupees for him but he is not a worthy such price. 7. He will become more worth if you feed him well. 8. In six months he will be a hundred rupees worth. 9. Now he is not worth of his price.

બોધપાઠ ૨૧.

VERY, MUCH.

૭૮) Very તથા much નો અર્થ એક સરખો છે ખરો, પણ વાપરવાની રીત જુદી છે માટે એકબીજાને બદલે વાપરવા નહિ.

૭૯) નિયમ—વિશેષણ પૂર્વે very અને ભૂતકૃદંત પૂર્વે much આવેછે. પણ ફેટલાંક કૃદંત વિશેષણ ધર્મગયાં છે, જેમકે learned (ભણેલો), aged (ધરડો), conceited (શેખીખોર), એવાં જોડે very આવે; વળી વિશેષણની કંપારાટિવ કીટ્ટી સાથે much આવે તથા તેજ અર્થે far પણ આવે; તે છતાં યાદ રાખવું કે far ક્રિયાપદના ભૂતકૃદંત જોડે આવેજ નહિ.

Very strong ધણું મજબૂત.

Much frightened ધણો ખીધો.

Very much frightened ધણોજ ખીધો.

Much longer અથવા far longer (ખીજથી) ધણો લાંબો.

૮૦)

અભ્યાસપાઠ ૨૪.

હિંમત courage	શેખીખોર conceited
હિંમતનું કામ an undertaking	વિદ્વાન a learned man
requiring courage	મને મન થાયછે I feel inclined
અગત્યનું important, needful	to
નાખુશ displeased	લોટમાં ભિજ છે the flour is
નાખુશી displeasure	adulterated
ગુસ્સાન mischief, injury, loss	દુઃખી afflicted
ઊલટું on the contrary	દાઢનું દરદ tooth-ache
ઊધું વળી upside down,	તાપ heat
capsized	ટૂંકું કરેલું shortened
ચુસ્તે angry	પહેલાં at first

૧. તેને ઘણા આકર છે. ૨. આ પેઠીમાં ઘણું સોનું છે. ૩. આ ઘણા હિંમતનું કામ છે. ૪. આ ઘણા અગત્યની ચોપડી છે. ૫. તેણે બહુ નાખુશી બતાવી. ૬. ઘણા લોક નાખુશ થયા. ૭. ગામના બધા લોક બહુ નાખુશ થયા, કેમકે તેણે બહુ નુકસાન કીધું. ૮. બિલટો તે ગુસ્સે થયો. ૯. ગાડી ઊંધી વળી જોઈને તે બહુ ગુસ્સે થયો. ૧૦. તે ૫ ઘણો શેખીઓર છોકરો છે. ૧૧. એવો છોકરો બહુ વિદ્વાન થવાનો નથી. ૧૨. તમને શિક્ષા કરવાનું મને ઘણું મન થાય છે. ૧૩. આ બોટમાં ઘણો ભિળ છે. ૧૪. તે વખતે તે બહુ ધરડો થઈ ગયેલો હતો. ૧૫. તાવથી હું બહુ નબળો થયો છું. ૧૬. દાંતના દરદથી હું બહુ દુઃખી થાઉં છું (I am). ૧૭. આજ ઘણો તાપ પડે છે (is). ૧૮. હા, આજ ૧૦ બહુ ગરમી છે. ૧૯. બધા માણસોની બુદ્ધિ કરતાં ઈશ્વરની બુદ્ધિ (બોધપાઠ ૧૩ જીઓ) ઘણીજ વધારે છે. ૨૦. આ રસ્તો ઘણો ટૂંકો છે. ૨૧. પેલા કરતાં આ ઘણો ટૂંકો રસ્તો છે. ૨૨. આ કલમ ઘણી ટૂંકા કરી નાંખી છે. ૨૩. તે પહેલાં ઘણા ટૂંકા હતા. ૨૪. મારી બાકડી ઘણી લાંબી છે. ૨૫. તમારાથી તે ઘણી લાંબી છે, પણ તમારી મારી ૧૫ કરતાં ઘણી મજબૂત છે. ૨૬. પોતાની (one's) ચોપડી બોલી તેના કરતાં ગાળો દેવી એ બહુજ ખરાબ છે. ૨૭. જૂઠું બોલવું એ કરતાં ન બોલવું ઘણું સારું છે.

૧૮

બૂલ કાઢવી:—

1. He is a much aged man, but he is very stronger than his more younger brother. 2. Farmer is very exposed to the sun. 3. The sun is very more large than the earth. 4. This exercise is easy than last but more longer. 5. The new rules were very spoken about at first. 6. This expression is not very used by good writers, though it is very much elegant than some classic ones. 7. I am very afflicted with rheumatism. 8. You have been very long ill. 9. He has been very longer at school than you, but knows more little English.

બોધપાઠ ૨૨.

ENOUGH.

૮૧) Enough જોઈએ ઐટલું, યસ. વિશિષ્ટને enough લાગે ત્યારે તે વિશિષ્ટની પાછળ આવેછે, જેમકે, Good enough જોઈએ ઐટલું સારું, ઠીક.

૮૨) નમૂના—તમે ઘણું વાંચ્યું, ચોપડી બંધ કરો. You have read enough, shut the book. લંબાઈમાં કોટડી ઠીક છે The room is long enough (જોઈએ તેટલી લાંબી છે). ધર બંધાય ઐટલા પૈસા મારી પાસે નથી I have not enough money to build a house. આટલા કાગળે પૂરું ન થાય There is not enough paper.

૮૩)

અભ્યાસપાઠ ૨૫.

હતાવળ કરવી to make haste, કાળજી રાખવી to take pains. મને થોડે ચાલેછે a little is enough for me.

૧. આ કાગળ ટૂંકો છે. ૨. મારે સારું તે જોઈએ તેટલા લાંબો છે. ૩. કાગળ લાંબો તો છે, પણ જોઈએ ઐટલો લાંબો નથી. ૪. જ્યારે ખૂબ રમી રહો (ત્યારે) નિશાનમાં આવજો. ૫. બે છોકરા બેસે ઐટલી જગ્યા નથી. ૬. જગ્યા નથી. ૭. મારા ખડિયામાં શાહી થોડી છે, અને પતમારી પાસે મારા કરતાં ઐ થોડી છે. ૮. નહિ, મારી પાસે જોઈએ ઐટલી છે. ૯. ત્યારે તમને થોડીએ ચાલેછે, પણ મને તો ઘણી જોઈએ (want). ૧૦. એક કાગળ લખાય ઐટલી શાહી છે, પણ બે લખાય ઐટલી નથી. ૧૧. ઘણું બોલ્યા, હવે બેસો. ૧૨. કેમ હતાવળ કરોછો, વખત ઘણો છે. ૧૩. આ કાગળ લખતાં (in writing) તમે બરાબર ૧૦ કાળજી નથી રાખી. ૧૪. છેવટે સ્વર્ગમાં જવાય (if we get) તો બસ છે.

૮૪)

અભ્યાસપાઠ ૨૬.

આ વાક્યો શુદ્ધ છે, પણ એને ફેરવીને દરેકમાં enough આવે એવાં બનાવો.

1. You have too little patience.
2. Two hours are not sufficient to read the whole book.
3. The table is too short.
4. You have too little ink in your pen
5. The table is not too short.
6. He is too bad a boy for your company.
7. What ink I have will do for one, but it will not do us both.
8. The ink is not too thin.
9. Did I not tell you you were too young?
10. That was a year ago ; I am now sufficiently old.
11. There are not sufficient provisions in the city.

બોધપાઠ ૨૩.

Too

૮૫) Too જોઈએ તેથી વધારે કે ઓછું બતાવવામાં વપરાયછે. એનો અર્થ વધારે થાય, પણ વધારેમાં અને too માં એટલો ફેર છે કે વધારે મુકાબલો કરવાના કામમાં આવે, પણ too ન આવે ; જેમકે આ ઘરથી પેલું વધારે જાયું છે. That house is (too high નહિ પણ) higher than this. વળી બહુને ઠેકાણે too ન આવે, જેમકે, કાલે બહુ ગરમી હતી. Yesterday was (too નહિ પણ) very warm. જોઈએ તે કરતાં વધારે એજ too નો ખરો અર્થ થાયછે, પણ ગૂંજશતીમાં જોઈએ તે કરતાં વધારે એ શબ્દ ઘણુંકરીને અધ્યાહાર્ય રહેછે, જેમકે, આ લાકડી ચાલશે ? ન આવે, ટૂંકી છે. Will this stick do? No, it is too short.

૮૬) નમૂના-એવો સારો છોકરો જૂઠું ન બોલે. He is too good a boy to tell a lie (જૂઠું બોલવા સાર જોવો છોકરો જોઈએ

તે કરતાં આ સારો છોકરો છે). આટલી ગરમી મારાથી ખમાતી નથી.
It is too hot for me to bear. આટલે ન થાય. There is too little. આટલાંમે ન થાય. There are too few.

૮૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૭.

થોડું (જોઈએ તેથી થોડું) too little	ધાલવું to put, insert
ધણું (જોઈએ તેથી ધણું) too much	જાણવું to know, to think
પાટિયું a board	આટલુંજ છે? Is this all?
મારા કામનું of use to me	વધારે more
ખરું=ખરેખરું indeed, verily	મારી ઉમર નાની છે I am young
તોપણ yet	કથા a story
જડવું to fasten (on, to)	નોકર રાખવો to take into one's service
ઠાઠ વાયછે it is cold	જોયું ન જોયું કરવું to overlook
બહાર out	વખત ગુમાવવો to waste time
ગુંચવણ ભરેલું involved	

૧. પાટિયું મારા કામનું નથી, તે ટૂંકું છે. તમે પાટિયું બહુ ટૂંકું ક્યુ.
૨. હા, ટૂંકું ખરું, પણ મેજથી વધારે ટૂંકું નથી, તોપણ ભીંતને જડવા સારું ટૂંકું પડેછે (is). ૩. આટલી ઠાઠ પડેછે કે મારાથી બહાર જવાનું નથી. (I cannot). ૪. આટલું ગુંચવણ ભરેલું વાક્ય હું સમજી શકતો નથી.
૫. આવો લાંબો અને કઠણ શબ્દ પહેલી ચોપડીમાં ધાલવો નહોતો. ૬. આ છોકરો જાણે છે તેની ખેન હવે નિશાળે જવા જવડી નથી. ૭. તે માણસ હવે નિશાળે જવા જવડો નથી. ૮. આ પત્થર હાથે ઉપાડવા જવડો નથી. ૯. આ કલમ ટૂંકી પડેછે. ૧૦. મને થોડી શાહી આપો. ૧૧. બસ, બસ, (Stop, Stop) મને ઘણી થઈ. ૧૨. તમારી પાસે ૧૦ ચોપડીઓ ધણી છે; આટલી બધીને શું કરશો? ૧૩. કથા એવી લાંબી છે કે એક દિવસે ન વંચાઈ રહે. ૧૪. આટલુંજ ભૂગડું છે? ૧૫. આટલું

તો થોડું પડશે. ૧૧. થોડું પડશે તો વધારે આપીશ. ૧૭. આ વર્ગમાં પચીસ છોકરા છે માટે આટલા ખડિયાએ ન થાય. ૧૮. મને નોકર શાખશે? ના, તમારી ઉમર ઘણી નાની છે. ૧૯. પરમેશ્વર એટલો પવિત્ર છે કે પાપને જોયું ન જોયું કરતો નથી. ૨૦. છોકરાઓએ ૨૫- ૧૫ તમાં ઘણોજ વખત ગુમાવવો એ ખોટું છે. ૧૬

૮૮)

અભ્યાસપાઠ ૨૮.

આ વાક્ય શુદ્ધ છે, પણ એને ફેરવીને too આવે એવાં બનાવો.

1. You are not old enough. 2 You have not enough ink. 3. I have plenty of ink but not enough of paper. 4. So noble a boy would not do a mean thing. 5. He is not tall enough to reach so high. 6. I am so old I cannot study. 7. He is so lazy he will not work. 8. So old a man cannot bear much cold. 9. This is not enough cloth to make a coat. 10. He had so little salary that he was not able to support his family. 11. You read so low I cannot hear you here. 12. You have not read enough for the examination. 13. He did not study long enough to pass the matriculation examination. 14. A boy so unprepared should not go to Bombay.

બોધપાઠ ૨૪.

No, Not.

૮૯) No (વિશેષણ)=કોઈ નહિ, જેમકે, This boy has no book, આ છોકરા પાસે ચોપડી નથી, કે કોઈ ચોપડી છે નહિ. No (ક્રિયાવિશેષણ) નિષેધાર્થ જવાબમાં એકલો આવે, જેમકે Has he a book? No=ના.

૯૦) Not નિષેધાર્થ ક્રિયાવિશિષ્ટણ (ન, ના, નહિ, મા) સાથે ક્રિયા-
પદ હોય તો ઇંગ્રેજીમાં તે નિષેધાર્થ ક્રિયાવિશિષ્ટણનો તરજીબો not થાય-
છે. Has he a book? No. અથવા He has not.

ઉદાહરણ.—કોઈ આવશે નહિ (Any one will not come
એમ નહિ પણ) No one will come. બાળક કરતાં આ છોકરાને
વત્તી અકલ નથી. This boy has no more sense than a
child. પત્થર કરતાં એનાથી વધારે તરાતું નથી. He can no
more swim than a stone.

૯૧)

અભ્યાસપાઠ ૨૯.

પાઠ a lesson

ઊંટ a camel

પેન a slate-pencil

કંઈ something

તૈયાર ready

તૈયાર કરવું to prepare

કંઈ નહિ nothing

ચાલવાનું મન a wish to walk

ઠીક very well

કેમકે because

૧. આ છોકરા પાસે સ્લેટ નથી. ૨. તેની પાસે સીસાપેન છે કે? ૩. ના, તેની પાસે નથી. ૪. તમે આવો છો કે? ૫. ના. ૬. તમે નથી આવતા? ૭. ના, હું નથી આવતો. ૮. મહેતાજી રજા નહિ આપે (will give) કેમકે તમે પાઠ તૈયાર કર્યા નહોતા. ૯. કેમ તૈયાર કરી શકું? (could)? ૫ ચોપડી નહોતી (I had). ૧૦. હાલ ચોપડી છે કે? ૧૧. ના. ૧૨. તેની પાસે વ્યાકરણ નથી. ૧૩. ત્યારે તે વ્યાકરણ કેમ શીખશે? ૧૪. ઊંટ વ્યાકરણ શીખે તો તે વ્યાકરણ શીખે. ૧૫. એમ કેમ? (What do you mean?) ૧૬. કેમકે (I mean) તેનામાં ઊંટના જેટલી અકલ નથી. ૧૭. તેની પાસે ચોપડી નથી, સ્લેટ નથી, કોપી નથી, પેન નથી, ૧૦ કંઈ નથી. ૧૮. ત્યારે શીખવાનું મન નથી એમ કહોને (Then you should say he has). ૧૯. ઠીક ત્યારે ઊંટના જેટલું શીખવાનું મન નથી. ૨૦. કોઈ છોકરો હજી આવ્યો નથી. ૨૧. આજ મેં કોઈ પાઠ તૈયાર કર્યો નથી. ૨૨. સારો છોકરો જૂઠું બોલે (use would) ૧૪ નહિ, ૨૩. સારો છોકરો કંઈ જૂઠું બોલે નહિ.

૯૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૦

નિષેધાર્થ થાય એવું દરેક વાક્ય ફેરવવું.

1. He has a book. 2. Has he a pen? 3. Yes, he has a pen. 4. Is there anything to eat? 5. There is something to eat, if you pay for it. 6. You are ten years old. 7. Is Bombay 60 kos from this? 8. Yes, the master permits me to go. 9. The teacher will allow you to play after 12 o'clock. 10. The teacher says so. 11. We have books. 12. You can have a book. 13. My writing is as good as yours. 14. I think so. 15. Do you think so? 16. Yes, I do. 17. Anybody is not here.

બોધપાઠ ૨૫.

વાક્યયોગી THAT ક્યારે ન વાપરવો.

THE OMISSION OF THE CONJUNCTION THAT.

૯૩) How, why, when, whether, તથા what એમ આગળ that ન મૂકવો ભેષમ્.

૯૪)

ઉદાહરણ.

હું નથી જાણતો કે તે કેમ થાયછે. I do not know how it is done.

તે શું કરવાનો હતો તે તેણે મને કહ્યું. He told me what he was going to do.

તેણે કહ્યું નહિ કે આગમોટ ક્યારે આશવા લાગશે. He did not say when the steamer would begin to ply.

૯૫)

અભ્યાસપાઠ ૩૧.

વૈદ a doctor, a physician
 દરદી a patient [oneself
 આત્રવું to behave, to conduct
 જોતાં રહેવું to observe
 દાખલો a sum
 આડાઈ stubbornness
 લાભ થવો to profit by, to be
 benefited by
 અધિપતિ an editor
 આંગણું a compound
 ગૂપ ચૂપ ભ્રમવું to lurk about,
 to prowl about

બંદર કરવું to touch a place
 અઠવાડિયું a week
 ડાક આગબોટ a mail steamer,
 the mail
 મુઆ પછી after death
 જવાબ આપવો પડવો to be
 responsible to
 વિચારવું to consider
 જવાબ આપવો to give an
 answer for
 ખોટું (નામ) evil

૧. વૈદે દરદીને પૂછ્યું કે શી ખબર છે (was). ૨. બાપે કહ્યું કે તું ડાહ્યો કે નહિ તે હું હમણા કહી શકતો નથી, પણ હવે પછી કેવી રીતે ચાલે છે (ચાલશે) તે હું જોતો રહીશ. ૩. મારા ગજવામાં આ પૈસા ક્યાંથી આવ્યા તેની મને ખબર નથી. ૪. આ દાખલો કેમ થાય છે તે હું જાણતો નથી. ૫. આવી આડાઈથી તેને શો લાભ થવાનો છે તેની મને ખબર નથી. ૬. ગંગારામ પરીક્ષામાં પસાર થશે કે નહિ તે હું જાણતો નથી એવું મહેતાજીએ કહ્યું. ૭. અધિપતિએ કહ્યું કે કાગળ કેાણે લખ્યો તે હું જાણતો નથી. ૮. ગઈકાલે મોડી રાત્રે મારા આંગણા આગળ કોઈ ગૂપ ચૂપ ભ્રમતો હતો; પણ તે કોણ હતો તે અંધારાને લીધે ૧૦. (say અંધારામાં) મારાથી ઓળખી (to tell) શકાયું નહિ. ૯. વિલાયત જતાં રસ્તામાં આગબોટ ક્યાં ક્યાં બંદર કરે છે તે હું જાણતો નથી. ૧૦. આ અઠવાડીઆની ડાક આગબોટ ક્યારે આવશે તે હું જાણતો નથી, પણ ગયા અઠવાડીઆની તો શુક્રવારે આવી હતી. ૧૧. ક્યારે મરીશું તે આપણે જાણતા નથી, પણ મરીશું કે નહિ એટલું તો આપણે ૧૫ જાણીએ છીએ. ૧૨. મુઆ પછી આપણે કોને જવાબ આપવો પડશે તે આપણે સઘળા જાણીએ છીએ. ૧૩. પણ જે ખોટું આપણે કીધું ૧૭ છે તેનો શો જવાબ આપીશું તેનો થોડાજ વિચાર કરે છે.

બોધપાઠ ૨૬.

THAT, IN, TO, INTO.

૯૬) એ, માં, આ પ્રત્યયોનો અર્થ કોઈ વખતે ઉપર થાયછે, ત્યારે તેનો તરજુમો on અથવા upon થાયછે. વળી માં ને વાસ્તે અંગ્રેજીમાં એ શબ્દ છે in અને to. રિથિતિની વાત હોય તો in વાપરે-છે, અને ગતિની વાત હોય તો to, into વાપરેછે. To=લગણ, સૂધી, અને into=માંહે.

૯૭) ગામનાં નામને ગૂજરાતીમાં પ્રત્યય ધણી વાર લગાડતા નથી, પણ અંગ્રેજીમાં એમ ન ચાલે. રહેઠાણ બતાવવું હોય તો at, અથવા in વાપરેછે અને કંઈ જવાની વાત કરવી હોય તો to.

૯૮) At તથા in નો ફેર. ગામ અથવા શહેરના ભાગ (પોળ, કુળિયું) નાં નામસાથે at (પાસે, આગળ, આવિછે,) અને શહેર, જિલ્લા કે, દેશનાં નામ સાથે in (માં) આવિછે.

૯૯) In=માં, એ. કંઈ વાતને કેટલો વખત થયોછે કે થવાનો છે એવું બતાવવું હોય ત્યારે ગૂજરાતીમાં “માં” વપરાયછે, જેમકે, ત્રણ દિવસમાં આવીશ. એજ અર્થે અંગ્રેજીમાં in વાપરેછે, I will come in three days.*

૧૦૦)

અભ્યાસપાઠ ૩૨.

પડેલું lying

ખૂણો a corner [straighten

સજડ કરવું, સીધું કરવું to

માંહે ઠોકવું to drive into

હથોડી a hammer

ખીલો a nail

રહેવું to live

ધરાહો an intention

સૂધી as far as

* એવે પ્રસંગે in નો અર્થ “at the termination” (અંતે) થાયછે. In નો આ ઉપયોગ પ્રથમ જોતાં નવાઈ જવા લાગેછે, પણ ગૂજરાતીમાં એને મળતી રીત છે,—ત્રણ દિવસે ઘર બંધારો; બે કલાકે કામ પૂરું થશે.

૧. તે મેજ ઉપર છે. ૨. રસ્તે પડેલું મને જડ્યું (I found it).
 ૩. મારો તાનો બાઈકોટીને ખૂણે ભેઠો હતો. ૪. મારી ચોપડી મેજને
 ખૂણે પડેલી હતી. ૫. સૂતારે મેજના ખૂણા ઉપર ખીલો સજડ કર્યો.
 ૬. પછી મેં તેને પેટીને ખૂણે ઠોક્યો. ૭. સૂતારે હથોડીએ ખુરશીને પાથે
 ૫ ખીલો માર્યો. ૮. આ કુંચી તમારી છે કે? ૯. તે મને રસ્તેથી જડી.
 ૧૦. ભદ્ર જતાં મને રસ્તે મહેતાજી મળ્યા. ૧૧. તમારે નાકે શાહી છે.
 ૧૨. માથે પાઘડી છે ને પાઘડીમાં માથું છે. ૧૩. તમે ક્યાં રહો છો?
 ૧૪. હું અમદાવાદ રહું છું. ૧૫. આગળ હું સૂરત રહેતો હતો, પણ હાલ
 રાંદેર રહું છું. ૧૬. આ વરસ મુંબઈ જવાનો મારો ઈરાદો છે. ૧૭. તમે
 ૧૦ ગામમાં જાઓ છો? ૧૮. ના, ફક્ત દરવાજે (દરવાજાસૂધી) જાઉં છું.
 ૧૯. તમે કહ્યું કે હું અમદાવાદમાં રહું છું, (You said you lived),
 પણ અમદાવાદમાં કયે ડેકાણે (part of) રહો છો? ૨૦. માણેકચોકમાં
 રહું છું. ૨૧. સૂરત જતાં આગગાડી ભરૂચ અટકે છે. ૨૨. દસ દિવસ
 ઉપર (aggo) હું વડોદરા ગયો હતો. ૨૩. વલસાડ હું બે મહિના રહ્યો.
 ૧૫ હાલ મુંબઈ રહું છું.

ભૂલ કાઢવી :—

1. I live Rajkote now, but formerly I lived at
 Bombay. 2. Go in the room and bring me my hat.
 3. My turban is in the corner of the table. 4. No, I
 found it on the corner of the room. 5. The Collector
 of Ahmedabad lives at the Bhadra. 6. He studied
 six years into the University at Bombay. 7. He is
 walking in the room. 8. Let him go in the bazar.
 9. Let him go into the bazar. 10. He put the rupee
 in a piece of paper and the paper in his pocket.

બોધપાઠ ૨૭.

FROM, BY, WITH.

૧૦૧) થી=From, by, with.

From વિયોગ બતાવેછે, જેમકે, હું દૂરથી આવ્યો. I came from a distance. from કોઈ વખતે કારણ બતાવેછે, જેમકે, તે બૂબે મુખે He died from starvation.

By કર્તા બતાવેછે, જેમકે, તમારાથી આ થયું. This was done by you. વળી વર્તમાન કૃદંતે કરણ કે ઘીત બતાવવામાં આવેછે ત્યારે by જ વાપરેછે, જેમકે, જૂઠું બોલવાથી પોતાને ગેરફાયદો થાયછે By telling lies he does himself harm.

With. જો કરણ વિષય (પદાર્થ) હોય તો with વાપરવું. જેમકે, તમે હાથથી કર્યું. You did it with your hand. વળી વિશિષ્ઠ વર્ણન કરવું હોય તો with કામ લાગેછે. જેમકે, આરણા બંધ છતાં with the doors shut. માથાપર રમાલ વીંટાળેલા with a handkerchief tied round his head.

૧૦૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૩.

દૂર distant
રોજ every day, daily
ઘેર home, at home
આગગાડી a railway train
છૂંદાધને મરણ પામવું to be
crushed to death
ઝેર poison

ધારવું to think, to reason
ઝેડુત a farmer, a cultivator
હળ a plough
બોય the ground, land
તર્ફણ a sowing machine
કોદાળી a spade
બંદૂક a musket, a rifle

૧. હું દૂર દેશથી આંવો. ૨. સૂરતથી આંવો. ૩. ને વિરમગામ જાઉં છું. ૪. તમારી પાસેથી આ રૂપિઆ મને મળ્યા (received). ૫. મુંબાઈથી (તે) અમદાવાદ સૂઝી આગગાડી રોજ જાય છે. ૬. આગગાડી તળે તે છૂંદાઈને મરણ પામ્યો. ૭. સાહેબે અંદકથી વાઘને માર્યો. ૮. ૫ ઝેરથી તે મરણ પામી. ૯. દરજી સોયથી સીવે છે. ૧૦. કણખી ખેતર ખેડે છે (સહ્યમિદ વાપરવો). ૧૧. ખેડુત હળથી ભોંય ખેડે છે. ૧૨. પછી તરફણથી ખીજ વાવે છે. ૧૩. નિશાળેથી હું ઘેર જતો હતો ત્યારે રસ્તે મેં સાપ જોયો. ૧૪. તેને મેં લાકડીથી માર્યો, કારણકે હું એવું ધારતો હતો કે હું સાપથી મરું તેના કરતાં મારાથી સાપ મરે તે સારું. ૧૫. ઈંગ્લાંડમાં ૧૦ આંધળાં અને બહેરાંઓ આંગળીઓ વડે વાત કરી શકે છે. ૧૬. સૌ ૧૧ કોઈ હાથે વતી કામ કરે છે. ૧૭. મજૂર કોદાળી લઈને ખાદે છે.

બોધપાઠ ૨૮.

ON, OVER, ABOVE વગેરે.

૧૦૩) Across પાર, આડું. Above ખીજથી ઉપર. Beyond ખીજથી આધે. Off ઉપરથી. Over ઉપર, ઉપર થઈને. Along લંબાઈમાં, એના જેવા અર્થ થાય છે. To walk along the road રસ્તે ચાલ્યાં જવું (રસ્તાની લંબાઈમાં ચાલવું.) તેમ Across = ચોડાઈમાં. To go across the road રસ્તે આડાં બેસવું કે સામી બાજુએ જવું. The book is on the table અને The book is over (અથવા above) the table. On નો એવા અર્થ નીકળે છે કે ચોપડી મેજને લગતી છે, અને over થી એવું સમજાય છે કે ચોપડી મેજ ઉપર ખરી પણ મેજથી અલગ છે.

 To go for some business એમ નહિ પણ to go on some business which means કંઈ કામસર જવું.

૧૦૪)

અભ્યાસપાઠ ૩૪.

થડમાં ને થડમાં along the side of	માગવું to ask for, to apply for
રૂવાં small hairs, down	જમણી ગમ on the right side
કપાળ the forehead	ચીરીને દોડવું to run across
વાંદરું a monkey, an ape	કામ business [lion
કાગડો a crow, a rook	રેલવે સ્ટેશન the railway sta-
ફૂદવું, ફૂદી પડવું to jump	પાછલો પહોર the afternoon
કારણકે because	આનગી private
હોડી a boat	જવા આવવાનું of the journey,
કિનારો a bank	ત્રાવેલિંગ travelling
થડ a stem, a trunk	ખર્ચ expenses
અર્થ વગરનું nonsense	પગથી a foot-path
કામસર, કામસાર on business	દોરવું to draw, to lead.

૧. ગોવિંદ કરતાં તે પાટીદાર વર્ગમાં ઉપર છે. ૨. મ્હોં ઉપર નાક હોયછે. ૩. નાક ઉપર રૂવાં હોયછે. ૪. નાક ઉપર કપાળ હોયછે. ૫. આપણા માથા ઉપર છાપડું છે, અને છાપરા ઉપર વાંદરાં ખેંઠાંચિ. માટે આપણા માથા ઉપર વાંદરાં ખેંઠાંછે એમ ગૂજરાતીમાં ન કહેવાય, તેમ અંગ્રેજીમાં એમ ખોલવું અર્થ વગરનું થઈ જાય. ૬. કાગડા રોજ ધર ૫ ઉપર થઈને ઊડેછે. ૭. આ મેજ જમીન ઉપર છે. ૮. મેજ ઉપર થઈને હું ફૂદી પડ્યો. ૯. નદી પાર જલુલું, કારણકે નદીપાર માઈ ધર છે. ૧૦. અમારું ધર તમારા કરતાં આધે છે. ૧૧. હોડી આવે ત્યાં સુધી નદીને કિનારે કિનારે જાઓ. ૧૨. વાડની થડમાંને થડમાં આધ્યા જાઓ, ને ઝાડથી આધે જમણી ગમ પગથી આવે તે પકડજો. ૧૩. ૧૦ તેણે મારી ઓપડી ઉપર આડી લીટી દોરી. ૧૪. ઓર રસ્તો ચીરીને દોડી ગયો. ૧૫. કંઈ કામ સારૂ મારા દોસ્તદારને ત્યાં હું ગયો. ૧૬. કંઈ કામસર મારે રેલવે સ્ટેશનપર જવું છે, માટે મારાથી પાછલા પહોરના નિશાણે ન આવાય. ૧૭. તે કામસર આનદેશ જવાનો છે તેથી તેણે ત્રણ મહિનાની રજા માગી. ૧૮. તે પોતાના આપના કામ સારૂ મુંબઈ ૧૫ ગયોછે. ૧૯. સરકારી કામે જશે તો જવા આવવાનો ખર્ચ મળશે અને આનગી કામે જશે તો નહિ મળે.

બોધપાઠ ૨૯.

AGO, SINCE, તથા TILL UNTIL.

૧૦૫) Ago=ઉપર, જેમકે, દોઢ મહિના ઉપર A month and a half ago.

૧૦૬) Since ના જે ઉપયોગ થાયછે,—ત્યારપછી, અને ત્યારથી તે અત્યાર સૂધી, જેમકે નાતાલ પછી હું એક વખત મુંબઈ ગયોછું I have been to Bombay once since Christmas. મુંબઈ ગયો ત્યારથી હું સારો રહ્યો નથી I have not been well since I went to Bombay.

સૂચના—પંદર દિવસથી હું તાવે પડ્યોછું, આવા વાક્યનો તરજુમો કરવો હોય તો since 15 days ન આવે. Since નો અર્થ લગભગ સૂધી કદી થતો નથી. કાજસૂચક નામ સાથે થી, સૂધી, લગભગ, એવા શબ્દયોગીનો અર્થ બતાવવો હોય તો અંગ્રેજીમાં શબ્દયોગી વગરજ ચલાવવું, જેમકે I have been ill of fever 15 days. નહિતો during કે for વાપરવો, જેમકે I have been ill for 15 days.

૧૦૭) Till, Until નો ઉપયોગ નીચે લખેલાં ઉદાહરણ ઉપરથી શીખવો.

પાઠ તૈયાર કરશે ત્યાંસૂધી તે રમવા જશે નહિ.	He will not go to play till he has prepared his lesson.
ઓસડ પીશે નહિ ત્યાંસૂધી તે સારો થવાનો નથી.	He will not get better until he takes medicine.

૧૦૮)

અભ્યાસપાઠ ૩૫.

ગિનાળો the hot season,
summer

સેંકડો, સેકું, સેકો a century

કળા an art

રાજ્ય કરવું to reign

અક્ષર a letter

થવા આવડું=અગભગ થવું to be almost

શોધ લાગવો to be invented,
to be discovered

વર્ગ અદાવવામાં આવે to be promoted to a higher class.

૧. મને મુંબાઈ ગયાને ત્રણ મહિના થયા. ૨. આજથી ૧૮૭૧ વર્ષ ઉપર ઈસુખ્રીસ્ત જન્મ્યા હતાં (was born). ૩. તે દહાડા પછી મેં તમને જોયા નથી. ૪. તમને જોયાને ઘણા દહાડા થયા. ૫. ઘણા દહાડા થયાં મેં તમને જોયા નથી. ૬. સાડાત્રણ વર્ષ સૂધી હું અંગ્રેજી શીખતો હતો. ૭. આજ સાડાત્રણ વર્ષ થયાં અંગ્રેજી શીખું છું. ૮. ઊનાળો ખેડો (set in) ૫ ત્યારથી હું ફરવા જતો નથી. ૯. આર સૈફા થયાં યૂરોપ ખંડમાં છાપવાની કળાનો શોધ લાવ્યો. ૧૦. કોલમ્બસે અમેરિકા શોધી કાઢ્યાને ૩૬૫ વર્ષ થયાં. ૧૧. દશ વર્ષ ઉપર હું સુરત આવ્યો. ૧૨. મુંબાઈ છોડ્યાને મને પંદર વર્ષ થયાં. ૧૩. વિક્ટોરિયા રાણી તા. ૨૮ જૂન સને ૧૮૩૮ માં ઇંગ્લાંડની ગાદી ઉપર બેઠાં માટે તેને રાજ્ય કરતાં ૫૦ ૧૦ વર્ષ થયાં. ૧૪. વિક્ટોરિયા હિંદનાં મહારાણી થયાં તેને ૩૦ વર્ષ થવા આવ્યાંછે. ૧૫. મને અંગ્રેજી શીખવા માંડ્યાને ત્રણ વર્ષ થયાં. ૧૬. ત્રણ વર્ષ ઉપર મેં અંગ્રેજી શીખવા માંડ્યું. ૧૭. આ ઘર બંધાયારને કેટલાં વર્ષ થયાં તે હું જાણતો નથી. ૧૮. તે પંદર વર્ષનો થયો ત્યાંસૂધી તેણે સાહેબ લોકનું મ્હોં જોયું નહોતું. ૧૯. પંદર વર્ષનો થયો ત્યાંસૂધી તેણે ૧૫ અંગ્રેજી ભાષાનું નામ પણ સાંભળ્યું નહોતું. ૨૦. થોડા દહાડા ઉપર તો તમને અક્ષરે પૂરા નહોતા આવડતા. ૨૧. જ્યાંસૂધી તમે બધા વિષયમાં પસાર થશો નહિ ત્યાંસૂધી તમને વર્ગ ચઢાવવામાં નહિ આવે. ૨૨. તેની કનેથીએ શરડીનો એક ભાર લીધો ત્યારે ઊઠી (=ત્યાંસૂધી ઊઠી નહિ.) ૧૬

બુલ કાઢવી:—

1. I am ill since four days. 2. I have felt better since Monday. 3. Since three days I have not seen you. 4. It is not six month ago since I was in Bombay. 5. I have been studying Sanscrit since four years. 6. It is few years ago I began to study Sanscrit. 7. Since five years you were a very little boy. 8. He has gone to Surat since two months. 9. Since how many days have you been here? 10. It is three days since I am here.

બોધપાઠ ૩૦.

ક્રિયાપદ. મૂળભેદે નિશ્ચયાર્થનાં ૩૫. ભાગ ૧.

THE VERB. ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD.

૧૦૯) મૂળભેદ નિશ્ચયાર્થ Active Voice, Indicative Mood.
(કોઈ વ્યાકરણ ઉપરથી ક્રિયાપદનાં જુદાં જુદાં રૂપો શીખવાં જોઈએ.
નીચે આપ્યાં છે તે હૌવર્ડફ્ટ વ્યાકરણમાંથી લીધેલાં છે.)

PRESENT TENSE વર્તમાનકાળ.

૧ Indefinite (અનિશ્ચિત ૩૫)	I walk હું ચાલું છું.
૨ Continuous (ચાલુ ૩૫)	I am walking હું ચાલું છું.
૩ Emphatic (ભાર ૩૫)	I do walk હું ચાલું છું.

PAST TENSE ભૂતકાળ.

૧ Indefinite, I walked	હું ચાલ્યો.
૨ Continuous, I was walking	હું ચાલતો હતો.
૩ Emphatic, I did walk	હું ચાલ્યોજ.

FUTURE TENSE ભવિષ્યકાળ.

૧ Indefinite, I shall walk	હું ચાલીશ.
૨ Continuous, I shall be walking	હું ચાલતો હોઈશ.
૩ Emphatic,	નથી થવું.

૧૧૦) અનિશ્ચિત ૩૫.—દસ્તૂર પ્રમાણે છે કે હમેશા યાયછે એમ
ખતાવવું તે આ રૂપનું કામ છે, જેમકે The horse eats grass
(તેને ધાસ ખાવાનો દસ્તૂર છે—રોજ ખાયછે).

ચાલુ ૩૫.—મોલતીજ વખતે યાયછે તે ખતાવવાનું આ રૂપનું કામ
છે, જેમકે My horse is eating grass હાલ ખાયછે.—ખા-
વામાં છે.

ભાર ૩૫.—ભાર દેખને બોલવું કે કોઈને મનાવવું હોય તો આ ૩૫ કામ આવેછે, જેમકે, The horse does eat grass (આવેછે)— ખીખનું મત શુદ્ધ હોય, પણ હું કહું છું કે ઘોડો ઘાસ ખાયછેજ (does eat).

વળી પ્રશ્ન પૂછવાને તથા નકાર કરવાને do વાળું ૩૫ વાપરેછે, જેમકે, Did you go to School ? I did not go to school.

પ્રશ્નમાં કર્તા સહાયકારક ક્રિયાપદની પછવાડે આવેછે. Did you walk ? Must you go ? Has the train arrived ?

૧૧૧) સૂચના—ભૂતકાળે I walked અને I was walking આવેછે. વારૂં, હું ચાલ્યો, અને હું ચાલતો હતો એમાં જે ફર તેજ ફર I walked અને I was walking માં છે.

૧૧૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૬.

ફૂલ ચુંટવું to pluck a flower	આવતી કાલે to-morrow
માફ કરવું to forgive, to pardon	તારે ત્યાં to your house
વેચાણું લેવું to buy, to purchase	ઠામ ઠામ from place to place
[mar	ભટકવું to wander
લઘુન્યાકરણ a smaller gram-	ચિતારો a painter
સારું a bargain	ચિત્ર a picture, a painting
સાટે instead of, in exchange for	(ચિત્ર) કહાડવું to paint, to draw
બેઠાં બેઠાં sitting there	બતક a duck (a drake નર)
—ની વાત કરવી to talk about	પાઠ a task, a lesson, an exercise
સાદું કરવું to exchange	

૧. હું રોજ નિશાળે જાઉં છું. ૨. ક્યાં જાય છે, બાઈ ? (બાઈને બદલે અંગ્રેજીમાં છોકરાનું નામ લેવું ; પ્રેમચંદ લખો ત્યારે). ૩. નિશાળે જાઉં છું. ૪. (શું) પુરૂષોત્તમ ફૂલ ચુંટીએ કે ? ૫. હા, પુરૂષોત્તમ (it) ચુંટ્યું. ૬. પુરૂષોત્તમ, કેમ મારી વાડીમાંથી ફૂલ ચુંટ્યું ? ૭. હું રસ્તાપર (along)

૫ ચાલતો હતો ત્યારે મેં તેને જોયો. ૮. મારી ભૂલ થઈ (I did wrong); માફ કરોની, બાઈસાહેબ. ૯. જુઓ કેટલાં ઘેટાં ખેતરમાં ચરે છે? ૧૦. હું આવ્યો ત્યારે* (when I—) તમે શું કરતા હતા? ૧૧. આ લખતી હતી અને હું વાંચતો હતો. ૧૨. તમારું વ્યાકરણ હું વેચાતું રાખીશ (will). ૧૩. મારા ટેલરકૃત લઘુવ્યાકરણ સાટે તમે મને છઠ્ઠી ચોપડી ૧૦આપશો? ૧૪. છોકરાં, મેં મેં શી વાત કરો છો? ૧૫. ચોપડીનું સાટું કરવાની વાત કરીએ છીએ. ૧૬. રોજ એક પાઠ કરું છું, પણ કાલે રજા છે (will be) માટે મેં લખી લઈશ. ૧૭. ત્યારે કાલે તારેલાં હું તહિં આવું (આવીશ), કેમકે તું પાઠ લખવામાં હૃષ્ટ (=લખતો હૃષ્ટ). ૧૮. અરબ લોક ઠામઠામ બઠકે છે. ચિતારો ચિત્ર કહાડે છે. ૧૯. ૧૫ ચિતારો મારી છાત્રી કાઢે છે. ૨૦. ખતક પાણીમાં તરે છે. ૨૧. આ ૧૬ ખતક શું કરે છે? ૨૨. તળાવમાં તરે છે.

ભૂલ કાઢવી:—

1. I am walking two miles every day. 2. What you do there? 3. I write my English Exercise. 4. I write an exercise every day. 5. What you did when I came? 6. I was preparing my paraphrase-lesson; we are always doing paraphrase two days in the week. 7. What do you then? 8. What do you in the evening? 9. How you spend your time after school? 10. You intend to go anywhere in the holidays? 11. I not intend to go anywhere. 12. I am liking to stay in Ahmedabad,

* હું આવ્યો ત્યારે, એવા વાક્યનું પૂરું રૂપ, જ્યારે હું આવ્યો ત્યારે એવું થાય છે. ગૂજરાતીમાં “જ્યારે” પડતો મહેલે છે, પણ ઇંગ્લેન્ડમાં “ત્યારે” (then) પડતો મહેલવાનો ફરતૂર છે. માટે ત્યારેનો તરજુમો ધણીખરી વેળાએ “when” થાય છે.

૧૧૩

અભ્યાસપાઠ ૩૭.

ભત્રીજે a nephew	ઐકઠું થવું to collect
વર્તણૂક conduct	રમાડવું to amuse
વિવરણ paraphrase	—નો વિચાર કરવો to think of
પાઠ લેવો to hear a lesson	પોતાનું ઘર home
ટોળું a crowd	વર્ગમાં બેસવું to attend a class

૧. તમારો ભત્રીજો નિશાળે નથી જતો? ૨. કેમ એવું તું કહેછે? ૩. હું કહું છું (કે) તે નિશાળે જાયછે. ૪. તેની ઓછી વર્તણૂક ઉપર તેના કાકાનું ધ્યાન ગયું (attracted the attention of). ૫. રોજ કેટલી લીટીનું વિવરણ કરોછો? ૬. હું વિવરણ નથી કરતો. ૭. તમે તો કરોછો, કેમકે તે દિવસે હું આવ્યો (હતો) ત્યારે હેડ માસ્તર વિવરણનો પાઠ લેતા હતા. ૮. પણ હું હેડ માસ્તરના વર્ગમાં બેસતો નથી, ખીજા* વર્ગમાં બેસું છું. ૯. તમને અમારી નિશાળે આવ્યાને કેટલા દિવસ થયા? ૧૦. એક મહિનો થયો. ૧૧. અહિંયાં ટોળું એકઠું થશે (will collect). ૧૨. હમણાથીજ (already) એકઠું થવા લાગ્યું. ૧૩. હું નથી જાણતો. ૧૪. એક મોટો છોકરો ખીજાં નાનાંને રમાડેછે. ૧૦ ૧૫. મહેતાજી આવ્યા ત્યારે તમે શું કરતા હતા? † ૧૬. અમે રમતા હતા. ૧૭. બેઠા બેઠા તમે શાનો વિચાર કરોછો? ૧૮. અમે અમારા ઘરનો વિચાર કરીએ છિયે. ૧૯. કેટલા દિવસથી તમે ઘર મુક્યુંછે? ૨૦ ત્રણ મહિના થવા આવ્યા (અંગ્રેજીમાં, લગભગ almost ત્રણ મહિના છે). સવારે હું વહેલો આવું (if I come) તો તમે આટલાપર સૂતા હશો. ૧૫

* ખીજું—અનુક્રમની વાત હોય તો second; “આ નહિ પણ ખીજું” એવા અર્થ હોય તો other.

† જે સવાલમાં મુકરર પ્રસંગની વાત છે તેમાં do રૂપ નહિ પણ ચાલુ રૂપ એટલે વર્તમાન કૃતિ સાધિત થયેલું રૂપ લાગે.

ભૂત કાલની :—

1. What you think about ? 2. I think about why you came not to school yesterday. 3. Why you came not to school yesterday ? 4. I wrote letters to my friends all day yesterday. 5. Why you not wrote to me ? 6. You expected not letter from me. 7. But I say I expected letter from you. 8. I think not you are good correspondent.

બાધ પાઠ ૩૧.

૧૧૪) ક્રિયાપદ. મૂળભેદ, નિશ્ચયાર્થનાં રૂપ. ભાગ ૨.

THE VERB. ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD—continued.

PRESENT TENSE વર્તમાનકાળ.

૪ <i>Perfect</i> (ભૂતવર્તમાન)	I have walked હામણાજ હું ચાલ્યોછું.
૫ <i>Per. Continuous</i> (ચાલુ ભૂતવર્તમાન)	} I have been walking હામણાજ હું ચાલ્યાં કરતો હતો.
૬ <i>Prospective</i> (ભવિષ્ય વર્તમાન)	
	I am to walk હું ચાલવાનો છું.

PAST TENSE ભૂતકાળ.

૪ <i>Pluperfect</i> (પૂર્વભૂત)	I had walked હું ચાલ્યો હતો, હું ચાલી રહ્યો હતો.
૫ <i>Pluper. Continuous</i>	I had been walking (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલ્યાં કરતો હતો.
૬ <i>Past Prospective</i>	I was to walk હું ચાલવાનો હતો.
૭ <i>Pluper. Pros.</i>	

(પૂર્વભૂતાપેક્ષક.) I was to have walked (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલી રહેવાનો હતો.

FUTURE TENSE ભવિષ્યકાળ.

૪ <i>Perfect</i> (પૂર્વ ભવિષ્યરૂપ)	I shall have walked ત્યાર પહેલાં હું ચાલી રહીશ.
------------------------------------	---

૧૧૫)

અભ્યાસપાઠ ૩૮.

શીખવું to learn	ઢોળાવું to be spilt
કામ કરવું to work	અધૂરું unfinished
ગોખવું to prepare, to learn by rote	રોળે a mausoleum
ઢોળવું to spill	બાંધવું to build
તે વાસ્તે for that, hence, therefore	જન્મારો a birth, life
	હજી yet
	મેલીદેવું to give up

૧. ગામથી હું હમણાજ આવી આવ્યો છું. ૨. માર વાઘ્યાનું મેં
મારું કામ પૂરું કર્યું છે. ૩. આજ તમે શું કર્યું? ૪. આખો દિવસ
કામ કરતો હતો. ૫. હમણાજ પૂરું કર્યું. ૬. આવતી કાલે હું દીના-
નાથને ત્યાં જવાનો છું. ૭. તમારા આવ્યા પહેલાં હું મારો પાઠ લખી
લખશ. ૮. આવતી કાલે નિશાળનો વખત થયા પહેલાં મારા બધા ૫
પાઠ ગોખી રહીશ. ૯. મહેતાજી નિશાળે આવ્યા પહેલાં હું વિવરણનો
પાઠ લખી રહેવાનો હતો. ૧૦. પણ શાહીની સીસી પડીગર્ભ ને બધી
શાહી જમીનપર ઢોળાઈ ગઈ, તેથી (it) તે અધૂરો રહ્યો. ૧૧. કાલે
હું શાહ આલમનો રોળે જોવા ગયો હતો. ૧૨. આગળ હું કદી ગયો
ન હતો. ૧૩. હું તો હજી નથી ગયો. ૧૪. આજતો કડિયા અણવા ૧૦
માંડ્યે, પણ ધર બાંધી રહેશે ક્યારે? ૧૫. હું યૂરોપ જવાનો છું, એવું
સુનીલાલને કહે (અંગ્રેજીમાં—સુનીલાલને કહેકે.—) ૧૬. હું જવાનો
હતો, પણ મારો કાકો માંદો પડ્યો. ૧૭. મારા કાકાએ આખો
જન્મારો વેપારમાં કહાડ્યો છે, પણ આજે તો વેપાર મેલી દીધા છે.
૧૮. જી વાઘ્યા પહેલાં હું વાડીમાં અર્ધો કલાક ફરું છું. ૧૯. કાલે તમે ૧૫
મારે ત્યાં આવ્યા તે પહેલાં હું વાડીમાં ફરતો હતો. ૧૧

બૂલ કાઢવી :—

1. I am ill six weeks. 2. You are always kind to
me, Sir, since I have been a boy. 3. I received
many a favour from you. 4. Well, Motilal, you just
come from school now? 5. Yes, I just came;

teacher was keeping me a long time to-day. 6.
 After I shall finish my lessons I will go and play.
 7. When you came up I was walking a long time.
 8. Yes, I remember, you were appearing tired. 9.
 I was writing two or three letters to-day.

બોધપાઠ ૩૨.

TO WALK ક્રિયાપદનાં રૂપાખ્યાનનું કોષ્ટક.

PARADIGM OF THE VERB TO WALK.

૧૧૬) Walk (ક્રિયાપદનો રૂપાભ્યાસનું કોષ્ટક (PARADIGM OF THE VERB TO WALK).

મૂળભૂત, નિવ્ધાર્ય (ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD).

NAMES OF FORMS. રૂપનાં નામ.	PRESENT TENSE. વર્તમાનકાળ.	PAST TENSE ભૂતકાળ.	FUTURE TENSE. ભવિષ્યકાળ.
૧ { <i>Indefinite</i> અનિશ્ચિત રૂપ	I walk હું ચાલું છું	I walked હું ચાલ્યો	I shall walk હું ચાલીશ
૨ { <i>Continuous</i> આશુ રૂપ	I am walking હું ચાલું છું	I was walking હું ચાલતો હતો	I shall be walking હું ચાલતો હશે
૩ { <i>Emphatic</i> ભાર રૂપ	I do walk હું ચાલું છું	I did walk હું ચાલ્યો

NAMES OF FORMS. રૂપનાં નામ.	PRESENT TENSE. વર્તમાનકાળ.	PAST TENSE. ભૂતકાળ.	FUTURE TENSE. ભવિષ્યકાળ.
૪ { <i>Perfect</i> સંપૂર્ણ રૂપ	I have walked હમણાં હું ચાલ્યોછું	I had walked હું ચાલ્યો હતો	I shall have walked (ત્યારપહેલાં) હું ચાલ્યો હશે
૫ { <i>Perfect Continu-</i> <i>ous</i> સંપૂર્ણ ચાલુ રૂપ	I have been walking હું ચાલ્યાં કરતો હતો	I had been walking (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલ્યાં કરતો હતો
૬ { <i>Prospective</i> અપેક્ષક રૂપ	I am to walk હું ચાલવાનો છું	I was to walk હું ચાલવાનો હતો
૭ { <i>Pluperfect Pro-</i> <i>spective</i> પૂર્વ ભૂતપેક્ષક રૂપ	I was to have walked (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલી રહેવાનો હતો

૧૧૭)

અભ્યાસપાઠ ૩૯.

નમૂના પ્રમાણે Look ક્રિયાપદનું કોષ્ટક બનાવો.

બોધપાઠ ૩૩.

સહભેદનાં રૂપ.

THE PASSIVE VOICE.

૧૧૮) સહભેદ, નિશ્ચયાર્થ (Passive Voice, Indicative Mood).

વર્તમાનકાળ.

૧ I am taken	હું પકડાઉં છું કે પકડાએલો છું.
૨ I am being taken	હું પકડાઉં છું.
૪ I have been taken	હમણાજ હું પકડાયો છું.
૬ I am to be taken	હું પકડાવાનો છું.

ભૂતકાળ.

૧ I was taken	હું પકડાયો.
૨ I was being taken	હું પકડાવામાં હતો.
૪ I had been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાયો હતો.
૬ I was to be taken	હું પકડાવાનો હતો.
૭ I was to have been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાઈ રહેવાનો હતો.

ભવિષ્યકાળ.

૧ I shall be taken	હું પકડાઈશ.
૨ I shall have been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાએલો હોઈશ.

૧૧૯) સહભેદથીજ પાસિવ વાક્યસનો તરજીસો થાય એવું ન બાજીવું. ગૂજરાતીમાં ક્રિયા સહેજાને અર્થે સહભેદનો થોડો ઉપયોગ થાયછે, પણ અંગ્રેજીમાં પાસિવ વાક્યસે ક્રિયાપદ વાપરવાનો ધણો આલ છે, જેમકે, મહેતાજીનું માન તેના બધા છોકરા રાખે, The teacher is esteemed by all his pupils. આ માશ લખેલા અક્ષર છે

These letters were written by me. નાના ઝડને ઊડવો
કહેછે A low tree is called a bush.

(૧૨૦)

અભ્યાસપાઠ ૪૦.

છાપવું to print	અદેખાઈ envy
ડાકનાકાગળની પેટી a letter box	યંત્ર a machine
આવૃત્તિ an edition	ચાલવું to move
મારવું to beat	પાયો a foundation
ઢાંકવું to cover	બેશી જવું to give way
દુઃખ misery	ધર આગળ પહોંચવું to reach
ધણુંકરીને for the most part	a house
માંડવું to open, to set up	પીડાવું to ail, to suffer pain
ગળવું to swallow	લાંચ ખાતી to take a bribe
તોડવું to pluck	નંખાય to be dropped

પાસિય વાઈસ વાપરીને તરજુમો કરો.—૧. આ ડાકના કાગળની પેટીમાં રોજ એક હજાર કાગળ નંખાયછે. ૨. મારું ઘર બંધાયછે. ૩. હું ફેજવણી લઉંછું. (I—educated). ૪. હોપકૃત વ્યાકરણની ખીજી આવૃત્તિ છપાવવાની છે. ૫. (If) આ રસ્તે જશે (તો) લોક તને ૫ મારશે. ૬. વાદળાંએ ચંદ્રમાને ઢાંકી દીધો હતો. ૭. જલદી દોડ, નહિતો તારી અગાઉ ગોપાળ બધી બરરી ખાઈ જશે (=ગોપાળથી ખવાશે). ૮. સૂઈ ગયા પહેલાં હું બધા કાગળ લખી રહીશ (=મારાથી લખાઈ રહેશે). ૯. એવા છોકરાને બધા લોક ચાહેછે. ૧૦. આપણું સુખ કે દુઃખ ધણુંકરીને આપણા હાથમાં રાખેલુંછે. ૧૧. યંત્રને જેમ ચલાવીએ ૧૦ તેમ ચાલેછે. ૧૨. આ ચોપડી હું કદી વાંચીશ નહિ. ૧૩. ઘર બાંધતા હતા ત્યારે પાયા બેશી ગયા. ૧૪. મેં વીસ કૂત્ર તોડ્યાંછે. ૧૫. સાપ ઊંદરને ગળતો હતો એટલામાં (When—) હું આવી પહોંચ્યો. ૧૬. હું તે ધર આગળ પહોંચ્યો નહિ એટલામાં તો સિપાઈ આગયર પાણી નાંખતા હતા. ૧૭. અદેખાઈ તારું લોહી સૂકવો નાંખેછે તે હું જાણતો ૧૫ નહોતો. ૧૮. આજ અમે નવી દુકાન માંડીશું. ૧૯. હજી ખેતર ખેડાયછે. ૨૦. તેણે લાંચ ખાધી ૨૧. આ વર્તમાનપત્ર મેં વાંચ્યુંછે ૨૨. છ ૧૭ મહિના થયાં હું આ રોગથી પીડાઉંછું (Present Perfect Form).

૧૨૧)

અભ્યાસપાઠ ૪૧.

Active Voice અને Passive Voice.

નીચલાં વાક્યોને પાસિવ વાઈસનાં રૂપ આપો—

1. All persons esteem an honest man. 2. The teacher praises the diligent scholar. 3. We love our parents. 4. I have passed over many errors. 5. His father often blamed him. 6. Her mother has often told him so. 7. They could have learned their lessons. 8. You will see them to-morrow. 9. We inhabit a beautiful country. 10. We love our country. 11. We ought to love our country. 12. The king promoted the captain. 13. Milton wrote Paradise Lost. 14. Who wrote Paradise Regained? 15. England has produced many great poets. 16. The river will have overflowed the fields in two days. 17. I was to have learnt the sixth exercise. 18. The head master has promoted me to the fourth class. 19. The reason is that before the examination I had learnt my lessons well.

૧૨૨)

અભ્યાસપાઠ ૪૨.

આ વાક્ય આક્રિય વાઈસનાં રૂપમાં આણો.—

1. Children are maintained and clothed by their parents. 2. The war has been carried on by them for many months. 3. The good of the ryots is jealously guarded by the sarkár. 4. The mangoes have all been eaten by the boys. 5. The guavas had been stolen by the children. 6. The girl was to have been

beaten by her mother. 7. The boy was to have been whipped by his father for telling a lie. 8. Cotton is exported from India to England. 9. The prisoners could have been released by the Government, but they had not been recommended by the jailor. 10. The house was rented by them for a month. 11. The ship would have been carried by the wind to sea, had the anchor not been dropped. 12. The lesson must be learnt by you. 13. The lesson will have been written by me before it will be asked for by the teacher.

બોધપાઠ ૩૪.

સહ્યભેદ તથા શક્યભેદ.

THE PASSIVE VOICE AND THE POTENTIAL MOOD.

૧૨૩) અંગ્રેજીમાં સકર્મક (transitive) ક્રિયાપદનોજ સહ્યભેદ થાય. પણ ગૂજરાતીમાં હરકોઈ જાતના ક્રિયાપદનો સહ્યભેદ બનેછે, જેમકે, જવાયછે, અવાથે, થવાતું નથી. પણ એવું બાણવું બેઈએ કે ક્રિયાપદનો મૂળભેદ જો સકર્મક ન હોય તો તેના સહ્યભેદનાં રૂપનો અર્થ ક્રિયા સહેવાનો નાહ પણ ક્રિયા થઈ શકવાનો થાયછે. તે ઉપર નજર રાખીને કેટલાક વૈયાકરણોએ આ ભેદનું નામ શક્યભેદ કરાવી રાખ્યુંછે.

૧૨૪)

ઉદાહરણ.

મારાથી આ રસ્તે જવાતું નથી=હું I cannot go by this road.

આ રસ્તે જઈ શકતો નથી.

તારાથી બારણે પેસાથે=તું બારણે Thou wilt be able to enter
પેરી શકશે. in by the door.

મારાથી કામ કરાતું નહોતું=હું કામ I was not able to work.
કરી શકતો નહોતો.

૧૨૫) શકવું can; to be able. Can નાં બેજ રૂપ થાયછે
can અને could. તેનાં રૂપ ખૂટેછે ત્યાં be able વાપરવું.

૧૨૬)

અભ્યાસપાઠ ૪૩.

દાઢ a molar tooth	આણવું to bring
અનાજ grain	પૂરૂં completely
ચાવવું to chew	ગોળ treacle
છાતું રહેવું to be silent, to sit still	ટાપરૂં a cocoanut kernel
વેઠવું to endure	કરડું strong
કેરી a mango	સામું જોવું to look at
મારાથી જેટલું થાય all I can	એક-એકજ the same
મારાથી જેમ થાય in any way,	સગા ભાઈ a brother
in every way I can	સગી બેન a sister

૧. દાઢો વડે અનાજ ચવાયછે. ૨. આ રોટલો મારાથી ચવાતો નથી. ૩. કાન વડે આપણાથી સંભળાયછે. ૪. તે છોકરાથી છાતું રહેવાતું નથી. ૫. આપણો દેશ ગૂજરાત કહેવાયછે અને આપણે ગૂજરાતી કહેવાઈએ છિયે. ૬. તમે લખોછો તેમ મારાથી લખાય નહિ તો. ૭. તમારાથી લખાયછે તેમ મારાથી નથી લખાતું. ૮. તમે ૫ લખ્યું તેમ મારાથી ન લખ્યાત. ૯. કેરીઓ બજારમાં વેચાયછે. ૧૦. આ દુઃખ મારાથી વેઠાતું નથી. ૧૧. તમારાથી તેમને જેમ મદદ કરાય તેમ કરવી. ૧૨. જેટલી સંભાળ તમારાથી લેવાય તેટલી લેની. ૧૩. આસ્ટ્રેલિયાથી મુંબઈમાં ઘોડા આણિછે. ૧૪. ઘોડો આણ્યોછે. ૧૫. ગોળ, ચેરડી, ને ટોપરાંવતી કંઈ ધર બંધાય નહિ. ૧૬. સૂરજનું ૧૦ અજવાળું એવું કરડું છે કે તેના સામું જોવાતું નથી. ૧૭. નાતું બાળક રડતું કેમ મેલાય ? ૧૮. એક માપાપનાં છોકરાં તે સગાંભાઈ-બેન કહેવાય.

૧૨૭)

અભ્યાસપાઠ ૪૪.

નીચલાં વાક્યમાં જે મૂળભેદ (active voice) નાં ક્રિયાપદ છે તેમના વાક્યના અર્થમાં ફેર કર્યા વગર સહ્યભેદ (passive voice) કરો, જેમકે, John loved Robert; Robert was loved by John.

1. He struck me. 2. His horse threw him. 3. He called me. 4. I rang the bell. 5. She praised our work. 6. The warm rays of the sun melt the snow. 7. He takes portraits very correctly. 8. She reproved us for being so late. 9. I recognised him in the distance. 10. Britannia rules the waves. 11. I saw him on the battle eve. 12. Sir Christopher Wren built the St. Paul's. 13. Who gives us all we have? 14. The dawn awoke us. 15. Dr. Livingstone has explored a large part of Africa.

૧૨૮) નીચેનાં વાક્યમાંનાં સહ્યભેદ ક્રિયાપદને મૂળભેદનાં રૂપ આપો.

1. The bread was baked by her. 2. She is not envied by us. 3. Some songs were being sung by us. 4. We were seen by him. 5. They were delayed by the flood in the river. 6. Some seeds were sown by our gardener. 7. William the Second was killed by Walter Tyrrel. 8. We were gladdened by the sight. 9. The man was bitten by a snake. 10. He is admired by them. 11. She was beloved by all who knew her. 12. The ship was tossed about by the waves. 13. He is beloved by all. 14. The English were conquered by the Normans. 15. The ship was borne along by the billows. 16. Taxes are imposed by all governments. 17. Peace was concluded.

૧૨૯ કો.૫.

THE VOCABULARY.

અગત્યનું important, needful	અહ્યા I say
અગાઉ formerly	અઝો a razor
અંગૂઠો thumb	અક્ષર a letter
અનન્ય નેવું curious, wonderful	આ this one here
અંજીર a fig	આકાશ the heavens
અડવાડિયું a week	આગ fire
અઢી two and a half	આગગાડી a railway train
અદેખાઈ envy	આંગણું a compound
અદેખાઈ કરવી to envy	આગળ at, near, foremost
અધિપતિ an editor	આધા રહેવું to forsake, to renounce
અધૂરું unfinished, incomplete	આ જગજીવન this Jagjiwan
અનાજ grain	આજથી from to-day, henceforth
અનીતિવાન immoral	આજે મેં જોયું I never saw —before
અપાવવું to get	આજે મેં સાંભળ્યું I never heard — of before, I never heard before of
અભ્યાસ કરવો to learn, to study	આટલું ? is this all ?
અપૂર્ણ imperfect	આડાઈ stubbornness
અર્થ વગરનું nonsense	આણવું to bring
અર્ધ a half	
અર્ધી a half-rupee, an eight-anna piece	

આપ you, Sir	ઊંટ a camel
આપણુ દરેક જણુ every one of us	ઊટની ગોવાળણી a woman who herds camels
આપનો your, Sir	ઊઠવું to get up
આપવું to give, to give away, to lend, to let have	ઊતરવું to come down, to go down
આફીસ an office	ઊધું up side down
આપરુદાર worthy, honour- able	ઊનાજો the hot season, sum- mer
આ રહ્યું here it is	ઊભું થવું to stand up
આવતી કાલે to-morrow	ઊભું હોવું to be standing
આવવું to come, to come up	ઊલટું on the contrary
આવૃત્તિ an edition	એક the same
	એકજ but one
ઇનામ a prize	એકઠું થવું to collect
ઇનામની ઓપડી a prize-book, a book got as a prize	એકવડું single
ઇરાદો an intention	એક વર્ષની ઉમરનું one year old
	એક વેળાએ one time, once
	એટલામાં at that moment, just then
ઉતાવળ કરવી to be in a hurry, to make haste	એમજ the same
ઉતાવળથી quickly, fast	એ શું? what do you mean by? (with a present participle)
ઉદાર liberal, charitable	
ઉદ્દત insolent	ઓછું less
ઉદ્યોગી diligent, industri- ous, energetic	ઓટ the ebb, low water
ઉપર on, upon, in	
ઊંઘી જવું to go asleep	કુછઆ ટટા quarrels and brawls

કંજુસ a miser	કામની useful
કઠણ hard [layer	કામમાં આવવું to be useful,
કડિયો a mason, a brick-	to be employed
કથરોટ a tray	કામસર, કામસાર, on business
કથા a story	કારણ કે because
કદી નહિ never	કાળજી રાખવી to take pains
કંદોર્ષ a confectioner	કિનારો a bank
કનેથીએ from	કીમત price
કપાળ the forehead	કીમતનું, કીમતવાન valuable
કબૂલ કરવું to agree to, to	કુકર્મી vicious, immoral
confess, to promise	કુટુંબ a family
કબૂલ નહિ કરવું to reject	કૂદવું to jump
કરકું strong	કૂદી પડવું to jump
કરીને called	કૂરકુરિયું a puppy
કલમ ધડવી to mend a pen	કૂવો a well
કહેવાવું to be called	કેટલું how much
કહ્યું told	કેમકે because
કળા an art	કેમ થવું how to be done
કંઈ something	કેરી a mango
કંઈ નહિ. કંઈજ નહિ nothing	કેવું what
કાગડો a crow, a rook	કોઈજ નહિ no one, nobody
કાચ a pane of glass, a pane	કોઈનું હોવું to belong to
કાચને લાકડી મારવી to throw a	some one
stick at a pane of glass,	કોદાળી a spade
to strike glass with a	
stick	ખડકી મૂકવું to pile up
કાઢવું to take out [paint	ખપનું important
કાઢવું (ચિત્ર) to draw, to	ખરાબ bad
કામ a business	ખરાબ કરવું to dirty, to ruin
કામ કરવું to work	ખરાબ થવું to be dirtied

અરાખ રીતે ચાલવું to conduct oneself badly	ગાળ દેવી to use abusive language
અરા મનથી with all (one's) heart	ગીત a song
અરૂં (= અરેઅરૂં) indeed, verily	ગુંચવણ બરેલું involved
અર્ચ expenses	ગુસ્સે angry
અસવું to give way	ગોખવું to prepare, to learn by rote
અસેડવું to move, to shove (શવ)	ગોવાળણી a woman who herds cattle
અસેડીને પાડવું to push off	ગોધા a bull
આધે from eating	ગોળ treacle
આનગી private	ગોળી a bullet
આલી vacant, empty	ઘણા, ઘણી, ઘણાં many
આવાનું food	ઘણા many, several
ખીલો a nail	ઘણું (જેઘઝ તેથી) too much
ખુશી pleased	ઘણું ફરીને for the most part
ખૂણો a corner	ઘણો, ઘણી, ઘણું, much
ખૂબસુરત handsome	ઘર આગળ પહોંચવું to reach a house
ઝડવું to plough, to till, to cultivate	ઘર home, at home
ઝડુત a farmer, a cultivator	ઘરેલું an ornament
ઝાડું (નામ) evil	ઘાલવું to put
ઝરીઝપoor, humble, gentle	ઘેલું stupid, foolish
ઝળવું to swallow	ચકલી a hen-sparrow
ઝાડી the railway station, the train	ચકલો a cock-sparrow
ઝાતી રીખવું to teach to sing	ચપ્પુ a penknife
ઝાંધી a druggist	ચડાવવું to promote
	ચરવું to graze, to eat grass

મહાવું to love, to like, to wish, to be fond of	છોકરામાંનો કોઈ some one of the boys.
આકરી a situation	
આંચ a beak, a bill	જક obstinacy
આલવાનું મન a wish to walk	જકી obstinate
આલવું to behave, to conduct oneself, to move, to do	જંગલી wild
આવવું to chew	જગા a place, a situation
આંતારો a painter	જડવું to fasten (on, to)
ચિત્ર a picture, a painting	જણાવવું to make known, to declare
ચીરીને દોડવું to run across	જતન કરવું to take care of
ચૂકીજવું to miss	જન્મ birth
ચોખા rice	જમણી ગમ on the right side
ચોખ્યું pure, clean	જમવું to eat, to dine
ચોપડી a book, a work	જમવું (સકર્મક) to have to dinner
ચોસલું a square piece, a cake	જમવું (અકર્મક) to dine
છબી a likeness, a picture	જરા જોવું to look on a little
છાપવું to print	જરૂરનું important, urgent
છાનુંમાનું quietly	જયા આવવાનું of the journey, of travelling
છાપડું a roof	જવાની રજા leave to go
છૂંદાઈને મૂરણ પામવું to be crushed to death	જવાબ આપવો } to answer
છૂપી રીતે જમવું to lurk about, to prowl about	(કંઈનો) } for, to be
છેલ્લી વખત last	જવાબ આપવો } responsible to
છેવટ at last	પડવો }
છોકરો a boy, a son	જાણતો હશે likely knows
	જાણવું to know, to think
	જીવ a creature
	જુદું different

જૂઠું (નામ) a lie	ડાકુ આગબોટ a mail steamer,
જૂઠું બોલવું to tell a false-	the mail
hood, to tell a lie અથવા	ડાકના કાગળની પેઠી a letter-
lies	box
જૂઠો a liar, a story-teller	ડુબી મરવું to be drowned
જેટલાં—તેટલાં as many as	ડોળો the pupil
જેટલું—તેટલું as much as	
જેમ—તેમ as—as	ઢાંકવું to cover
જેવડું—તેવડું as large as	ઢોર cattle
જેવું—તેવું as, like	ઢોળ ચઢાવવો to gild
જોડો a shoe	ઢોળાવું to be spilt
જોતા રહેવું to observe	
જોયું ન જોયું કરવું to overlook	તજવું to forsake, to re-
જ્યાં ત્યાં wherever	nounce, to lay aside
	તંદુરસ્તી health
આડી a forest	તરજીમાનો પાઠ કરવો to do
આંધીને caught and	translation
ઝેર poison	તરફ જોવું to look at
	તર્ફેણુ a sowing machine
ઠાઠ વાયછે it is cold	તરવું to swim
ઠૂંકું કરેલું shortened	તસુ an inch
ઠેવ a habit	તળાવ a pond
ઠોપણું a cocoanut kernel	તળે at the bottom
ઠોળું a drove, a herd, a	તાણવું to pull, to draw
crowd	તાપ heat
	તારે ત્યાં to your house
ઠઠ a crowd	તીણું sharp
ઠાંચિઠામ from place to place	તુરત just now, immediately
ઠીક proper, nice, very well,	તેજ્યાણું sharp
well	તેડાવવું to send for
ઠોકવું to beat, to thumb	

તેથી therefore	દાખલો a sum
તેની ભૂલ છે it is wrong of him	દાડેમ a pomegranate
તેમની પાસે beside them	દાઢ a molar
તેમનું their	દાઢનું દરદ tooth-ache
તેવાસ્તે for that, hence, therefore	દાણુ grain
તૈયાર ready	દાણો a grain
તૈયાર કરવું to prepare	દાળ pulse
તોડવું to break, to pluck	દુકાન a shop
તોપણ yet	દુઃખ misery
તોરો a gold border	દુઃખી afflicted, miserable, unhappy
થડ a stem, a trunk	દુષ્ટ wicked
થવા આવવું (=લગભગ થવું) to be almost	દૂર distant
થવું to be caused by	દૂરબીન a telescope
થી લઈજવું to take from	દેડકું a frog
થોડું (જોષએ તેથી) too little	દેરવું to draw, to lead
દયા mercy	ધંધો a trade
દયા કરવી to have mercy on	ધન wealth
દયા આવવી to be sorry for	ધારવું to think, to reason
દયા રાખવી to be kind to	ધિક્કારવું to hate
દયાળુ merciful, kind	ધોળો ભાગ the white
દરદી a patient	નકામી useless
દરરોજ નિશાળે આવવું to be regular in one's attendance	નક્કર solid
દરેક જણ every one	નયળું weak
	નવાબ a nabob
	નવા જેવું almost new
	નાંખવું to throw, to drop
	નાંખી દેવું to throw away

નામુશ displeased
 નામુશી displeasure
 નાટક a play
 નિર્દય કામ a cruel action
 નિશાળમાં અથવા નિશાળે જાયું
 to attend school or to
 be a boy at school
 નિશાળે મૂકવું to put to school
 નીચે beneath, under
 —ની વાત માનવી to believe in
 —ની વાત કરવી to talk about
 —ની વાત વાંચવી to read the
 story of
 નુકસાન mischief, injury
 નોકર રાખવો to take into
 one's service
 —નો વિચાર કરવો to think of

પકડવું to hold
 પગથી a footpath
 પછવાડે behind
 પૈલ a farmer
 પડવું મૂકવું to leave, to let go,
 to drop
 પડવું to fall, to be lying
 પડીછે has fallen
 પડી રહેવું to remain confined
 પડેલું lying
 પણ but, even
 પર on, upon

પરથી off
 પરમેશ્વર God, the Lord
 પરીક્ષા લેવી to examine
 પલળવું to become wet
 પસાર થવું to pass
 પહેરીને with
 પહેલાં first, previously, in
 the first place, at first
 પાછલો પહેર the afternoon
 પાછું પહેંચાડવું to return
 પાટિયું a board
 પાઠ a lesson, an exercise,
 a task
 પાઠ કરવો to do an exercise
 પાઠ લેવો to hear a lesson
 પાઠ રીખવો to prepare a
 lesson
 પાડવું to throw down
 પાડું a young buffalo
 પાપ કરવું to commit sin
 પાયો a foundation
 પાર જવું to go to the other
 side of
 પાર થવો to be fordable
 પાર પાડવું to succeed
 પાલખી a palanquin
 પાવલી a quarter of a rupee,
 a quarter-rupee, a four-
 anna piece
 પાસે near, by, beside

પાસેથી by	ફૂલ તોડવું, ચુંટવું to pluck a flower
પાળવું to keep, to rear, to feed	ફોડવું to break
પાળેલું tame, domestic	બગાડ mischief
પિત્રાઈ ભાઈ a cousin	અચ્ચાવવું to save from, to deliver from
પીરસેલી થાળી a dish with food in	અચ્ચું a young one
પીડાવું to ail, to suffer pain	અતક a duck, drake (નર)
પૂછડી a tail	અતાવવું to show
પૂછવું to make inquiries	અંદર કરવું to touch the place
પૂઠું a cover	અંદાખાનું a prison
પૂરૂં completely, complete	અંદૂક a musket, a rifle
પેદા કરેલું પ્રાણી a creature	અધી વાત everything, all
પેન a slate-pencil	અધે everywhere
પેલું the, that one there	અનવું to become, to be made, to take place
પેલું રહ્યું there it is	અનાવવું to make
પેલે પાર on the other side	અરણી a jar
પેસા ખેસવા to cost	અરશી barfi
પોતડી a small loin cloth	બર્ક Burke
પોતાનું ઘર home	બહાર out
પોતે himself	બહુ (વિશેષણ) much
પોલું hollow	બહુ (ક્રિયાવિશેષણ) very
પોળ a street	બહેઈં deaf
પ્રભુ the Lord	બળદ a bullock, an ox
પ્રાણી an animal, a being	બળી જવું to be burnt
ફરજ a duty	બાંધવું to tie, to fasten, to bind, to build
ફર્ગાદ a complaint	બારીક minute
ફાડીજવું to be torn	
ફૂટી (સાંઈ) to go through	

બિચારું poor
 બિચારો a poor man
 ખીજગણિત algebra
 ખીડ a meadow
 ખૂચ a cork
 બેઠાં બેઠાં sitting there
 બેસી ગયો sat down
 બેસવું to sit
 ભટકવું to wander
 ભણવું to learn, to study
 ભણી towards, in the
 direction of
 ભત્રીજો a nephew
 ભરવાડ a shepherd
 બાઈ સાહેબ Sir
 બાગ થવા to consist of
 બાગવું to break
 ભાતભાતના several sorts of
 ભાર weight
 ભારો a bundle
 ભૂંડું wicked
 ભૂલ a fault
 ભૂસાઈ જવું to be blotted out
 ભિગા થવું to assemble
 ભેંસ a buffalo
 ભોંય the ground, land
 મગફળી a groundnut
 મળવું fine

મડમ સાહેબ a lady, Mrs.—
 Madam, Ma'am
 મંડળી a society
 મદદ કરવી to help
 મથાણું the top
 મને ઉકલેછે I know, can read
 મને થોડે આલેછે a little is
 enough for me
 મને મન થાયછે I feel inclined
 to
 મરનાર mortal, subject to
 death
 મહાબુદ્ધિમાન a genius
 મહારાણી a queen, an em-
 press
 મહિમા glory
 મહેનત trouble
 મહેરબાની mercy, kindness
 મળવું to meet, to see, to
 fall in with
 માગવું to want, to wish, to
 ask for
 માંડવું to set up, to open
 માણસમાત્ર all men, man
 માંડું પડવું to become ill
 માનવું to heed
 માફ કરવું to forgive, to
 pardon
 માફક આવવું to agree with
 માબાપ parents

મામો an uncle	રમતીઆળ playful
માયાળુ kind, gentle	રમાડવું to amuse
મારવું to beat	રસ્તામાં પડ્યું છે is lying on the road
મારવું (મારી નાંખવું) to kill	રસ્તે along the road
મારા કામનું of use to me	રહેવાશી an inhabitant
મારાથી જેટલું થાય all I can	રહેવું to live
મારાથી જેમ થાય in any way or in every way I can	રાખવું to keep
મારી ઇચ્છા થાય છે I wish	રાખીને kept and
મારી ઉમર નાની છે I am young	રાજ્ય an empire
માલ worth	રાજ્ય કરવું to reign
માશી an aunt	રાજ્યાધિકારી a sovereign
માંહેથી from within	રાત પડી જવાની ખીક fear of being benighted
માંહે ડોકવું to drive in	રાતે at night
માંહેલું of	રીસ ચઢવી to become angry
મુઆ પછી after death	રીસાળ peevish, cross
મુશ્કેલ difficult	રડાં વાનાં good things
મૂઠો બરીને handful	રપાળું pretty
મૂલ્યવાન precious, valuable	રવાં small hairs, down
મળીદેવું to give up	રોજ every day, daily
મળો a fair	રોળે a mausoleum
મોઢું dear, expensive	રોપવું to plant
મોટું big, large	રોવું to cry
યંત્ર a machine	લખી લેવું to write out
યુક્તિ a design, a plan, a contrivance	લઘુગ્રામિકરણ a smaller grammar
રચવું to compose, to write	લાકડી a stick
	લાંચે ખાવી to take a bribe

લાચાર destitute	વાડ a hedge
લાત (નામ) a kick	વાડી a garden
લાત મારવી to kick	વાડે a yard, a court-yard,
લાભ લેવો to profit by, to be	an enclosuro
benefited by	વાત a fact, a thing, a cir-
લાલી red (noun)	cumstance, a story
લાવવું to bring	વાત કરવી to talk, to converse
લીમડાનું ઝાડ a nimb-tree	વાત થવી to speak out
લૂગડું cloth, dress, garment	વાંદરું a monkey, an ape
લેવું to buy	વાદળું a cloud
લોટમાં ભિજ છે the flour is	વાર well
adulterated	વાવવું to sow
લોભી avaricious	વાણું કરવું to take one's
	supper
વખત ગુમાવવો to waste	વિચાર કરવો to think, to
time [try	reflect
વગડે the fields, the coun-	વિચારવું to consider
વટેમાર્ગ a traveller	વિદ્યાર્થી a scholar, a pupil,
વડે with	a student
વધારે more	વિદ્વાન a learned man
વરસાદનું about the rain	વિશાળ vast
વર્તણૂક conduct	વિવરણ a paraphrase
વર્ગ ચઢાવવામાં આવે to be	વિશેષનામ a proper name
promoted to a higher	વિષય a subject
class	વીંછી a scorpion
વહેલું મોડું sooner or later	વેગળે at a distance
છ વાગ્યા પહેલાં Before six	વેચાણું લેવું to buy, to pur-
o'clock	chase
વાઘ a tiger [to write	વેઠવું to endure
વાંચતાં લખતાં to read and	વેઠો a joint

વેદ a doctor, a physician
વોહોરો a bohora, a pedlar

શરમાવવું to be ashamed
શિક્ષા કરવી to punish
શ્રેષ્ઠીઓર conceited
શરડી sugar-cane
શોધ બાગવો to be invented,
to be discovered

સંખ્યા વધારે થવી to out-
number

સગી બેન a sister
સગો ભાઈ a brother
સટકી જવું to steal away
સંપૂર્ણ perfect, complete
સભા an assembly, a con-
gregation

સભાસદ a member
સરખાં such (animals) as
સરદાર a general
સર્વવ્યાપક omnipresent
સલામ કરવી to bow, to salute
સવા one and a quarter
સવારી કરવી to ride
સહીસલામત safe
સાચું બોલવું to tell the truth
સાદું a bargain

સાદું કરવું to exchange [for
સાથે instead of, in exchange

સાપર a stag
સાંભળવું to listen to
સામાન goods, baggage
સામું જોવું to look at
સામે opposite
સારી રીતે વાપરવું to make a
good use of

સાર્યક the sum
સાર્વભૌમ રાણી an empress
સાહેબ you—Sir, a gentle-
man, Master

સાહેબનો છોકરો a young Euro-
pean gentleman, Master
સાહેબની છોડી a young
European lady, Miss
સિપાઈ a soldier, a police-
man

સીધું કરવું to straighten
સૂતાર a carpenter
સૂકાવવું to dry
સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર a microscope
સૂડી clippers
સૂઝી as far as
સૂરતનો of Surat
સૃષ્ટિ creation
સેકું, સૈકો, સેકડો a century
સોંપવું to hand over

હજી yet
હથોડી a hammer

હદ a limit	હાલ at present, now
હમણા just now, immediately	હિમ્મત courage
હલકી પાઘડી a cheap turban	હિમ્મતનું કામ an undertaking
હશે must be, must have	requiring courage
been, likely was	હીરકોરી ઘાતી a loin-cloth
હળ a plough	with a silk border
હા કહેવી to consent, to com-	હેડી a boat
ply with	

